

VABARIIGI VALITSUS
KORRALDUS

**Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu osaline kehtestamine
Piirsalu ala osas**

Korraldus kehtestatakse planeerimisseaduse § 53 lõike 1 alusel ja kooskõlas sama seaduse § 27¹ lõigetega 1 ja 3 ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse §-dega 30⁶ ja 30⁹.

I. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Vabariigi Valitsus algatas 15. veebruari 2024. a korraldusega nr 40 kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu (edaspidi *REP*) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise¹ (edaspidi *korraldus nr 40*). Planeerimisseaduse (edaspidi *PlanS*) § 27 lõike 1 kohaselt on REP-i eesmärk sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamine, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. REP koostatakse eelkõige maakonnaülevaate huvide väljendamiseks muu hulgas riigikaitse ja julgeoleku valdkonnas. PlanS § 27 lõike 3 kohaselt koostatakse Vabariigi Valitsuse põhjendatud otsuse korral REP sellise § 27 lõikes 2 nimetatata muu ehitise püstitamiseks, mis vastab PlanS § 27 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Kaitsetööstuspargi planeerimine on PlanS § 27 lõigete 1 ja 3 kohaselt REP-i objekt, sest planeeringu eesmärk on rajada olulise ruumilise mõjuga objekt, millega väljendatakse maakonnaülevaate huvi riigikaitse valdkonnas ning mille asukoha valiku ja toimimise vastu on suur riiklik huvi. Põhjendused on esitatud korralduse nr 40 seletuskirjas².

Vabariigi Valitsus määras PlanS § 27 lõike 7 alusel REP-i koostamist ja keskkonnamõju strateegilist hindamist (edaspidi *KSH*) korraldama Kaitseministeeriumi. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (edaspidi *RKIK*) kui Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus tellis 2024. a juunis OÜ-lt Hendrikson & Ko kaitsetööstuspargi REP-i ja KSH koostamise.

Kaitsetööstuspargi REP-i eesmärk on planeerida kaitsetööstuspark laskemoona, lahingumoonna, lõhkematerjali ning lõhkeaine tootmiseks ja selle toimimiseks vajalik taristu. REP-iga määratakse kaitsetööstuspargi asukoht ning tingimused tööstuspargi baastaristu ja tootmisehitiste edasiseks kavandamiseks.

¹ Vabariigi Valitsuse 15.02.2024. a korraldus nr 40 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/317022024002>.

² Vabariigi Valitsuse 15.02.2024. a korralduse nr 40 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ seletuskiri lk 3-4. Kättesaadav: <https://eelroud.valitsus.ee/main/mount/docList/9948dd1f-4342-4404-90d9-8cebd30b56a0?activity=2#IGfgUlef>.

Kaitsetööstuspargi asukohaks sobivate planeeringualade leidmisel lähtuti muu hulgas pargi pindalast, ohualast, tööjõu olemasolust, raudteekaubajaama või kaubasadama lähedusest ja elektriühendustest. Lisakriteeriumitena arvestati kaugust Kaitseväge ladudest ja harjutusaladest ning planeeringuala riigikaitsest sobivust. Samuti arvestati kooskõla olemasolevate planeeringutega ja sellest tulenevat teostatavust³.

Ajavahemikul 17. oktoober 2024. a kuni 15. november 2024. a toimus kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH programmi⁴ avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid ajavahemikul 3. detsember 2024. a kuni 5. detsember 2024. a. Avalikul väljapanekul ja avalikel aruteludel esitatud ettepanekute põhjal täiendati asukoha eelvaliku lähteseisukohti ja mõjude hindamise, sh KSH programmi. Eelvalikualadena jäid valikusse viis ala: Pärnu 1, Pärnu 2, Piirsalu, Põhja-Kiviõli ja Aidu.

4. aprillil 2025. a esitati kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruanne⁵ kooskõlastamiseks PlanS § 31 lõikes 1 nimetatud asjaomastele asutustele ning arvamuse avaldamiseks PlanS § 31 lõikes 2 nimetatud isikutele ja asutustele. Kooskõlastamise ja arvamuse avaldamise etapi käigus esitatud ettepanekute ja arvamuste põhjal tehti täiendusi Natura hindamises, linnustiku uuringus, loomastiku uuringus ja taimestiku uuringus ning vastavalt sellele korregeeriti ka REP-i asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruannet. Keskkonnaameti 26. mai 2025. a kooskõlastuskirjas nr 6-5/25/6892-6⁶ (edaspidi *KeA kooskõlastuskiri*) esitati mitmeid ettepanekuid ja märkusi Piirsalu eelvalikuala linnustiku uuringu sisu jm kohta, mis oli vaja viia on REP-i ja KSH dokumentidesse sisse ja lahendada hiljemalt hetkeks, kui kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvalik ja KSH esimese etapi aruanne Piirsalu ala osas esitatakse asukoha eelvaliku etapis uuesti Keskkonnaametile kooskõlastamiseks.

Ajavahemikul 9. juuni 2025. a – 9. juuli 2025. a toimus kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruande avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid ajavahemikul 28. juuli 2025. a – 30. juuli 2025. a Pärnu Keskraamatukogus, Tõstamaa rahvamajas, Lääne-Nigula vallavalitsuses, Piirsalu rahvamajas, Lügánuse vallavalitsuses ja Sonda rahvamajas.

³ Vabariigi Valitsuse 22.08.2025. a korralduse nr 151 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu osaline kehtestamine Pärnu 1 ala ja Põhja-Kiviõli ala osa“ p 3.3.1. „Eelvalikualade valimine, sh mõjude hindamine“. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/326082025004>.

⁴ Hendrikson & Ko OÜ „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine. Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise programm. Tallinn-Tartu 2024. Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikaad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark>.

⁵ Hendrikson & Ko OÜ „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine. Asukoha eelvalik ja mõjude hindamise sh keskkonnamõjude strateegilise hindamise esimese etapi aruanne“. Tallinn-Tartu 2025. (edaspidi *põhiaruanne*) Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikaad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark>

⁶ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/17056868>.

Asukoha eelvaliku ja KSH esimese etapi aruande (edaspidi *põhiaruanne*) tulemusel leiti, et eelistuselt esimeseks kaitsetööstuspargi asukohaks on Pärnu 1 ala ning teiseks Põhja-Kiviõli ala. Pärnu 2 alale kaitsetööstuspargi rajamisest otsustati tulenevalt suurest keskkonnamõjust loobuda. Kuigi Piirsalu ja Aidu alad ei olnud kaitsetööstuspargi jaoks esimeses järgus eelistatuid alad, leiti, et need on siiski sobilikud toetama REP-i eesmärki, erinevate tingimuste tõttu kas väiksemas mahu või teatavate piirangutega.

Vabariigi Valitsus kehtestas 22. augusti 2025. a korraldusega nr 151 osaliselt kaitsetööstuspargi REP-i Pärnu 1 ala ja Põhja-Kiviõli ala osas⁷ (edaspidi *korraldus nr 151*). REP-i osaline kehtestamine ei lõpetanud planeerimismenetlust eelvalikualade Piirsalu ja Aidu osas. Korralduse nr 151 punkti 3.3.3. kohaselt jättis osaline REP-i kehtestamine planeeringu koostamise korraldajale võimaluse jätkata vajaduse korral (eelkõige kaitsetööstusettevõtete suure huvi korral) REP-i menetlust eelvalikualade Aidu ja Piirsalu osas. Muu hulgas teha täiendavaid uuringuid, täpsustada ja täiendada planeeringulahendust ning töötada välja projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused, misjärel on Vabariigi Valitsusel võimalik kehtestada REP eraldi korraldusega Piirsalu ala ja Aidu ala osas. Korralduse nr 151 resolutsiooni punktiga 3 tehti Kaitseministeeriumile ülesandeks selgitada hiljemalt viie aasta jooksul korralduse nr 151 andmisest välja eelvalikualade Piirsalu ja Aidu osas kasutuselevõtmise vajadus.

Pärast korralduse nr 151 andmist otsustas Kaitseministeerium kaitsetööstuspargi REP-i menetluse viia lõpuni Piirsalu ja Aidu alade osas tulenevalt ühelt poolt Kaitseministeeriumi eesmärgist luua täiendavaid võimalusi laskemoona ja lõhkeaine tootmiseks ning teisalt kaitsetööstusettevõtete huvist uute tootmisvõimsuste loomise vastu. Sellest tulenevalt jätkati Piirsalu ja Aidu alade osas asukoha eelvaliku menetlust. REP-i menetluse jätkamisel täpsustati mõlema ala planeeringulahendust ning koostati täiendavad uuringud, sealhulgas Piirsalu ala kohta põhjavee- ja pinnaveeuuring ning Natura asjakohane hindamine ja Aidu ala kohta põhjaveeuuring. Samuti täiendati kavandatava tegevuse mõjude hindamist muu hulgas välisõhu, müra, taimestiku ja teiste asjakohaste keskkonnamõjude osas. Täiendavate uuringute ja mõjude hindamise tulemusi käsitletakse käesoleva korralduse punktis 3.3.2.

Piirsalu ja Aidu alade osas koostati kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku täiendus: „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering. Asukoha eelvaliku täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas“⁸ (edaspidi *REP-i asukoha eelvaliku täiendus*). Lisaks koostati täiendus varasemalt osaliselt Pärnu 1 ja Põhja-Kiviõli alade osas kehtestatud mõjude hindamise põhiaruandele: „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu mõjude hindamine, sh keskkonnamõju

⁷ Vabariigi Valitsuse 22.08.2025. a korraldus nr 151 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu osaline kehtestamine Pärnu 1 ala ja Põhja-Kiviõli ala osa“. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/326082025004>.

⁸ Hendrikson DGE „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering. Asukoha eelvaliku täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas“. Tallinn-Tartu 2026. (edaspidi *asukoha eelvaliku täiendus*) Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#kaitsetoostusparki-r--4>

strateegiline hindamine. Esimese etapi aruande täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas “⁹ (edaspidi *mõjude hindamise aruande täiendus*). Tulenevalt asjaolust, et Piirsalu ja Aidu alade osas on tegemist asukoha eelvaliku menetluse jätkamisega, ei ole REP-i asukoha eelvaliku täiendus ja mõjude hindamise aruande täiendus olemuselt eraldiseisvad ning neid tuleb käsitleda vaid koos põhjaruandega.

29. aprillil 2026. a esitati REP-i asukoha eelvaliku täiendus ja mõjude hindamise aruande täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Keskkonnaametile, Muinsuskaitseametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Päästeametile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Terviseametile, Transpordiametile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Maa- ja Ruumiametile, Eesti Geoloogiateenistusele ning arvamuse avaldamiseks PlanS § 31 lõikes 2 nimetatud isikutele ja asutustele (muu hulgas Riigikogu riigikaitsekomisjonile, Lüganuse vallavalitsusele ja Lääne-Nigula vallavalitsusele) tähtajaga 31. mai 2026. a. Kooskõlastamise ja arvamuse avaldamise etapis laekus kokku 18 kirja. Kõik asutused, kellele saadeti dokumendid kooskõlastamiseks, kooskõlastasid need. Kooskõlastamise ja arvamuse avaldamise etapi käigus esitatud ettepanekute ja arvamuste põhjal täiendati asjakohases ulatuses mõlemat dokumenti. Dokumente täiendati lõhkematerjalide ohutute kauguste ja käitamisnõuete, müra hindamise ja leevendamise, õhusaaste ja veekaitse, seire ning liikluskorralduse tingimuste osas. Piirsalu puhul täpsustati muu hulgas metsise kaitse- ja kompensatsioonimeetmete käsitlemist. Kooskõlastuste ja esitatud arvamuste koondtabel ning Kaitseministeeriumi seisukohad nendega arvestamise või mittearvestamise kohta on mõjude hindamise aruande täienduse lisa 8 ning on kättesaadav Kaitseministeeriumi veebilehel¹⁰.

Ajavahemikul 26. juuni 2026. a – 26. juuli 2026. a toimus asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku toimumise ajast ja kohast teavitati Kaitseministeeriumi veebilehel¹¹, Lüganuse valla ja Lääne-Nigula valla veebilehtedel, ajalehtedes “Õhtuleht”, “Põhjarannik” ja “Lääne Elu”. Avaliku väljapaneku jooksul oli igal isikul õigus esitada REP-i- asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse kohta arvamust. REP-i- asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse ning nende lisadega oli võimalik tutvuda avaliku väljapaneku ajal Kaitseministeeriumi kodulehel või paberkandjal järgnevates asutustes nende lahtiolekuaegadel: Lääne-Nigula Vallavalitsus, Lüganuse vallavalitsus, Risti raamatukogu. Avalikustamisel esitatud arvamuste koondtabel koos Kaitseministeeriumi vastustega on esitatud mõjude hindamise aruande täienduse lisa nr 9 ning on kättesaadav

⁹ Hendrikon DGE „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine. Esimese etapi aruande täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas“. (edaspidi *mõjude hindamise aruande täiendus*) Tallinn-Tartu 2026. Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#kaitsetoostuspargi-r--4>.

¹⁰ Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#teade-kaitsetoostusp-2>.

¹¹ Samas.

Kaitseministeeriumi veebilehel¹². Avalikul väljapanekul esitatud arvamusi on kokkuvõtlikult käsitletud käesoleva korralduse punktis 3.7..

Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid Piirsalu ala osas 25. augustil 2026.a Risti koolis ja Aidu ala osas 26. augustil 2026. a Maidla rahvamajas. Avalikust arutelust teavitati Kaitseministeeriumi kodulehel¹³ ja 4. augusti 2026. a kirjaga nr 12-1/26/199¹⁴ PlanS § 31 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid ja asutusi ning avalikul väljapanekul arvamusi esitanud isikuid.

Aidu ala osas toimunud avalikul arutelul tehti ettepanek võtta Aidu ala sisse ka endine Eesti Energia põlevkivi lintkonveieri rajamiseks broneeritud ning sellest lääne poole jääv ala (Kohtla metskond 201 ja Uus-Kiviõli konveier kinnistud), kuna Eesti Energial ei ole enam lintkonveieri ala vaja ning ta on pöördunud Kliimaministeeriumi poole hoonestusõiguse lõpetamiseks. REP-i algatamisel hõlmas Aidu planeeringuala ka Uus-Kiviõli konveier ja sellest läänepoolse jäävat Kohtla metskond 201 kinnistuid, kuid 2025. a alguses kinnitas Eesti Energia, et ta ei soovi lintkonveieri hoonestusõigusest loobuda. Seejärel otsustas REP-i korraldaja Aidu eelvalikuala teha väiksemaks, kuna põlevkivi lintkonveier ei oleks saanud läbi tööstuspargi kulgeda. Avaliku arutelu järgselt otsustas REP-i korraldaja lintkonveieri rajamiseks broneeritud ja sellest lääne poole jääva ala ca 50 ha ulatuses võtta Aidu eelvalikuala sisse. Kaitsetööstuse arendamise seisukohast on Aidu ala laiendamine ca 157 ha pealt ca 200 ha peale otstarbekas, sest laiem ala võimaldab vajaduse korral suuremas ulatuses kaitsetööstust arendada. Kuna selle ala sisse võtmine muudab Aidu alal planeeringu põhilahendust ning ala osas tuleb läbi viia täiendav mõjude hindamine, siis on vaja Aidu ala osas REP-i materjalid uuesti kooskõlastada ja viia läbi avalik väljapanek vastavalt PlanS-ile. Seega asukoha eelvaliku täiendusest on Aidu ala käesoleva korralduse andmise ajaks välja võetud, kuna eeltoodud põhjustel planeeringumenetlus Aidu ala osas jätkub. Seetõttu on ka käesoleva korralduse kehtestamise ajaks asukoha eelvaliku täienduse dokumendi nimetus muutunud järgmiselt: „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering. Asukoha eelvaliku täiendus Piirsalu eelvalikuala osas“¹⁵ (edaspidi *REP-i asukoha eelvaliku täiendus*). Mõjude hindamise aruande täiendust Aidu ala menetluse jätkamisega seoses menetluse praeguses etapis ei muudetud, kuna Piirsalu ala kohta käivad hinnangud jäävad samaks ja mõjude hindamise mõistmiseks Piirsalu ala osas ei peetud vajalikuks Aidu osa sealt eemaldada¹⁶.

Vastavalt PlanS § 40 lõikele 1 avaldatakse informatsioon kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruande avaliku väljapaneku ning avaliku arutelu tulemuste kohta ühes üleriigilise levikuga ajalehes, planeeringuala kohaliku omavalitsuse üksuse valla- või linnalehes või linnaosadega linnade puhul linnaosalehes ja Ametlikes

¹² Samas.

¹³ Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#teade-kaitsetoostusp-2>.

¹⁴ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18914491>.

¹⁵ Hendrikson DGE „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering. Asukoha eelvaliku täiendus Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas“. Tallinn-Tartu 2026. (edaspidi *asukoha eelvaliku täiendus*) Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#kaitsetoostuspargi-r--4>

¹⁶ Mõjude hindamise aruande täiendus, „Sissejuhatus“.

Teadaannetes 30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumise päevast arvates. Avalik arutelu toimus Piirsalu ala osas 25. augustil 2026. a ja informatsioon avaldatakse tähtaegselt.

II. ÕIGUSLIK ALUS

REP-i menetlus koosneb ehitise asukoha eelvaliku tegemisest, mille eesmärk on ehitisele sobivaima asukoha leidmine, ja detailse lahenduse koostamise menetlusest. Kaitseministeeriumi kui planeeringu koostamise korraldaja eesmärgiks on olnud REP kehtestada asukoha eelvaliku alusel vastavalt PlanS § 27¹ lõikele 1.

18. juulil 2025. a jõustusid PlanS-i ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (edaspidi *EhSRS*) muudatused¹⁷, millega muu hulgas muudeti PlanS § 27¹ sõnastust ning EhSRS-i täiendati §-ga 30⁹. EhSRS § 30⁹ esimene lause sätestab, et enne käesoleva paragrahvi jõustumist algatatud riigi eriplaneeringute ja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringute menetlusele kohaldatakse planeerimisseaduse redaktsiooni, mis jõustus samal ajal käesoleva paragrahviga. Kaitsetööstuspargi REP algatati enne EhSRS § 30⁹ jõustumist, mistõttu kohaldatakse selle menetlusele 18. juulil 2025. a jõustunud PlanS-i redaktsiooni. Käesoleva korralduse andmise ajal kehtiv PlanS § 27¹ lõige 1 sätestab, et REP-i koostamisel võib loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku alusel, kui puuduvad välistavad tegurid riigi eriplaneeringuga kavandatava ehitise edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvalikus on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused. PlanS § 30 lõige 1¹ sätestab, et detailse lahenduse koostamisest loobumisel ja riigi eriplaneeringu kehtestamisel asukoha eelvaliku alusel kohaldatakse riigi eriplaneeringu koostamisel asukoha eelvalikule sätestatud nõudeid, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 41 sätestatud nõudeid. Kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku menetlus Piirsalu osas on läbi viidud vastavalt PlanS 4. peatükis sätestatud menetlusnõuetele (ehk kuni PlanS §-ni 41). PlanS-i muudatuste kohaselt eraldi planeeringu vastuvõtmise otsust enne kehtestamist enam ei tehta. Seega on võimalik eeltoodud sätete tingimuste täitmisel liikuda kohe pärast asukoha valimist planeeringu kehtestamisse. Vastavalt EhSRS §-le 30⁶ kohaldatakse PlanS § 27¹ ka enne nende sätete jõustumist algatatud planeeringutele, mille osas ei ole asukoha eelvalikut veel tehtud. Arvestades, et korraldusega nr 151 kehtestati kaitsetööstuspargi REP osaliselt asukoha eelvaliku alusel Pärnu 1 ja Põhja-Kiviõli ala osas ja eelvalikumenetlus jätkus Piirsalu ja Aidu alade osas, siis käesoleva korralduse andmise ajaks ei ole asukoha eelvaliku otsust Piirsalu ala osas tehtud. Seega kohaldatakse kaitsetööstuspargi REP-ile Piirsalu ala osas käesoleva korralduse andmise ajal kehtivat PlanS § 27¹. EhSRS § 30⁹ teine lause sätestab, et koostamisel oleva riigi eriplaneeringu ja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku juba läbitud menetlust ei korrata, välja arvatud, kui avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehtud muudatused muudavad riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku põhilahendusi või toovad kaasa vajaduse keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruannet oluliselt muuta. Piirsalu ala osas on tegemist 2024. aastal algatatud kaitsetööstuspargi REP-i asukoha

¹⁷ Planeerimisseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine)- RT I, 08.07.2025, 36.

eelvaliku menetluse jätkamisega. Eelvaliku menetluse jätkamisel lähtuti varem koostatud kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvalikust ja mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruandest ehk põhjaruandest, mida täiendati Piirsalu ala asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täiendusega. Täiendusi käsitletakse koos põhjaruandega ning põhjaruandes esitatud seisukohad ja järeldused jäävad kehtima ulatuses, milles neid täiendustes ei ole täpsustatud või muudetud. EhSRS § 30⁹ kohaselt ei olnud seetõttu vaja enne 18. juulit 2025. a juba läbitud asukoha eelvaliku menetlust korrata. Piirsalu ala asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse menetlus viidi läbi 18. juulil 2025. a jõustunud PlanS redaktsiooni kohaselt. Piirsalu ala asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehtud muudatused ei muutnud Piirsalu ala asukoha eelvaliku põhilahendust ega toonud kaasa vajadust mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruande täiendust oluliselt muuta.

Põhjaruandest, Piirsalu ala asukoha eelvaliku täiendusest, mõjude hindamise aruande täiendusest ja täiendavatest uuringutest nähtub, et puuduvad välistavad tegurid REP-iga kavandatava ehitise edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega¹⁸. Asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4. on toodud detailselt projekteerimistingimused Piirsalu ala osas. Seega on põhjendatud REP-i kehtestamine Piirsalu ala osas PlanS § 27¹ lõike 1 alusel. Antud juhul lõpeb REP menetlus asukoha eelvaliku etapiga ning kaitsetööstuspargi REP-i põhjaruanne ja Piirsalu ala asukoha eelvaliku täiendus vastavad PlanS §-s 3 nimetatud sisulistele tingimustele, sisaldades muuhulgas vajalikke dokumente ning andmeid REP-i kehtestamiseks. Käesoleva korralduse punktis 3.4. on detailse lahenduse koostamisest loobumist pikemalt põhjendatud.

Vastavalt PlanS § 27¹ lõikele 3 kohaldatakse detailse lahenduse koostamisest loobumisel § 27¹ lõikes 1 sätestatud juhtudel asukoha eelvaliku alusel planeeringu kehtestamisele PlanS § 53 lõigetes 1–4¹ ja 6–8 sätestatut.

Seega lähtuvalt 18. juulil 2025. a jõustunud PlanS-i sätetest on Vabariigi Valitsusel pädevus kehtestada kaitsetööstuspargi REP asukoha eelvaliku alusel ilma PlanS § 41 kohast REP-i asukoha eelvaliku otsuse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande vastuvõtmist tegemata.

III. PÕHJENDUSED JA KAALUTLUSED

3.1. Piirsalu ala osas REP-i kehtestamise eesmärk ja riigi huvi

Kaitsetööstuspargi REP-i eesmärk on planeerida kaitsetööstuspark laskemoona, lahingumoon, lõhkematerjali ning lõhkeaine tootmiseks ja selle toimimiseks vajalik taristu. Juba Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027 punktis 1.1.6 oli eesmärgiks seatud, et suurenenud riigikaitseinvesteeringutest peab osa saama ka Eesti kaitsetööstus. Selleks toetab Vabariigi Valitsus Eesti kaitsetööstust ning arendab välja laskemoona-, relva- ja droonitootmist

¹⁸ Põhjaruanne, ptk 1.; Asukoha eelvaliku täiendus ptk 4.; Mõjude hindamise aruande täiendus, ptk 4.

võimaldava tööstuspargi¹⁹. Kaitsetööstuspargi rajamine on eesmärgina sätestatud ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2025–2027²⁰. Vastavaks tootmiseks on vaja muu hulgas nõuetekohaseid ohualasid ja sobivat taristut, mille leidmine ja planeerimine on ettevõtjatele aga liialt kulukas ja aeganõudev²¹. Riigi poolt kaitsetööstuspargi väljaarendamine võimaldab luua kaitsetööstusettevõtjatele tootmisvõimsuste rajamiseks sobivad tingimused.

Venemaa agressioonisõda Ukrainas on muutnud Euroopa julgeolekuolukorda, mistõttu Eesti tugevdab riigikaitset, eraldades alates 2024. aastast vähemalt kolm protsenti sisemajanduse kogutoodangust kaitsekuludeks²². 2026. aastal moodustavad Eesti kaitsekulud vähemalt viis protsenti sisemajanduse kogutoodangust. Samal ajal on Eesti huvides see, et Euroopa kaitsetööstus muutunud julgeolekuolukorras kiiresti kohaneks ja kaitsevarustuse, sealhulgas laskemoona tootmisvõimsust märkimisväärselt kasvataks. Kaitsetööstuspargi rajamisega panustab Eesti riik Eesti ja Euroopa kaitsetööstuse tugevdamisse.

REP-i menetluse käigus täpsustati selle eesmärgi selliselt, et REP võimaldab kavandada rohkem kui ühe kaitsetööstuspargi asukoha. Asukoha eelvaliku lähteseisukohtades ja mõjude hindamise, sh KSH programmis nähti juba ette võimalus REP-i kehtestamiseks rohkem kui ühel alal, kui menetluse käigus ilmneb vajadus täiendavate alade järele ja nende kasutuselevõttu ei välista planeeringu koostamisel tuvastatud asjaolud²³.

Vabariigi Valitsus kehtestas korraldusega nr 151 kaitsetööstuspargi REP-i osaliselt Pärnu 1 ja Põhja-Kiviõli ala osas. REP-i osaline kehtestamine nimetatud aladel ei lõpetanud planeerimismenetlust Piirsalu ala osas. Sama korraldusega tegi Vabariigi Valitsus Kaitseministeeriumile ülesandeks selgitada välja Piirsalu eelvalikuala kasutuselevõtmise vajadus. Pärast REP-i osalist kehtestamist on Kaitseministeerium hinnanud täiendavate tootmisvõimsuste vajadust ning kaitsetööstusettevõtjate huvi uute tootmisvõimsuste rajamise vastu. Hindamise tulemusel on selgunud vajadus luua täiendavaid võimalusi eelkõige sõjalise lõhkeaine tootmiseks. Muu hulgas asutas riik ise 2025. aastal sõjalise lõhkeaine tootmiseks ettevõtte Hexest Materials AS. Piirsalu ala kasutuselevõtmine täiendab Pärnu 1 ja Põhja-Kiviõli aladele kavandatud tootmisvõimalusi ning aitab suurendada Eestis kaitsetööstuse tootmisvõimsust, eelkõige sõjalise lõhkeainete tootmise valdkonnas. Piirsalu ala osas REP-i kehtestamine teenib seega REP-i algset eesmärki ning Eesti riigikaitse ja julgeoleku seisukohalt olulist riiklikku huvi.

3.2. Kavandatav tegevus ning kavandatavad hooned ja rajatised Piirsalu alal

¹⁹ Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2023–2027. Kinnitanud Vabariigi Valitsus 18.05.2023.

²⁰ Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2025–2027. Kinnitanud Vabariigi Valitsus 19.06.2025.

²¹ Vabariigi Valitsuse 15.02.2024. a korralduse nr 40 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ seletuskiri lk 4. Kättesaadav: <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/9948dd1f-4342-4404-90d9-8ceb30b56a0?activity=2#IGfgUlef>.

²² Samas, lk 1.

²³ Põhiaruanne, ptk 3.1.

Põhiaruande koostamise ajal ei olnud hindamise ajaks veel teada kaitsetööstuspargi alale tulevaid konkreetseid ettevõtteid ja täpseid tegevusi. Praeguses etapis on teada, milliseid tegevusi Piirsalu alal eeldatavalt konkreetsemalt kavandatakse²⁴. Arvestades, et asukoha eelvaliku täiendus ja mõjude hindamise täiendus on käesoleva korralduse lahutamatuks osadeks, ei ole põhjendatud kavandatavaid tegevusi korralduses täies mahus välja tuua. Alljärgnevalt antakse kokkuvõtlik ülevaade kavandatavast tegevusest ning kavandatavatest ehitistest.

Asukoha eelvaliku täienduse alapeatükis 2.1. on võrreldes põhiaruandes käsitletud lahendusega täpsustatud Piirsalu alal kavandatava tegevuse sisu ja planeeringulahendust. Piirsalu alale kavandatakse lõhkeainete tootmisega seotud tootmiskompleks ehk lõhkeainetehas. Kavandatav tegevus hõlmab lõhkeainete tootmist ning sellega seotud tootmisprotsessi etappe, sealhulgas vajaduse korral tootmisprotsessis vajalike lähteainete (nt heksamiini) tootmist. Tegemist on lõhkeainete tootmisega seotud tehnoloogilise tervikuga. Võrreldes põhiaruandes käsitletud lahendusega ei kavandata Piirsalu alale müra tekitavat katseplatsi ega mitme ettevõtte tehaseid.

Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 1.1 on Piirsalu alal kavandatava tootmise iseloomu täiendavalt ja detailsemalt kirjeldatud kui planeeringu lahenduses kehtestatakse. Kirjelduse detailsemalt esitamise eesmärk on hinnata mõjusid võimalikult täpselt ning vältida seeläbi korduvhindamist tegevuse kavandamise järgmistes etappides (nt projekteerimisel)²⁵. Piirsalu alale kavandatav tootmisüksus on lõhkeainetööstuse kompleks, mille põhitegevuseks on tehniliste kemikaalide ja energeetiliste materjalide süntees. Kavandatava tegevuse hulka kuulub muu hulgas lõhkeainete RDX ja HMX ning nende tootmiseks vajalike lähteainete tootmine²⁶.

Asukoha eelvaliku täienduse alapeatüki 2.1. kohaselt on Piirsalu kaitsetööstuspargi ala funktsionaalselt jaotatud üldalaks, tootmise alaks ja hoidlate alaks. Üldalale kavandatakse eelkõige väravahooned, parkla, administratiivhoone või -hooned ja lõhkematerjali tootmisjääkide hävitamise plats. Tootmise alale kavandatakse lõhkeainete tootmiseks vajalikud hooned ja kemikaalide hoidlad. Hoidlate ala kavandatakse tootmise alast sellisele kaugusele, et oleksid tagatud nõutavad sisemised ja välised ohutud kaugused.

Piirsalu ala osas jätkati REP-i menetlust põhiaruandes määratud eelvalikuala piires, kuid täpsustatud on kaitsetööstuspargi ala piiri, krundijaotust, hoonestusalasid ja juurdepääsulahendust. Piirsallu planeeritava kaitsetööstuspargi ala suuruseks on *ca* 74 ha. Võrreldes varasema lahendusega muudetakse teise võimaliku pääsla asukohta, et arvestada paremini looduskaitseliste piirangutega²⁷.

3.3. Piirsalu ala osas mõjude hindamine ja ala valik

²⁴ Mõjude hindamise aruande täiendus, ptk 1.

²⁵ Mõjude hindamise aruande täiendus, ptk 1.

²⁶ Samas, ptk 1.1.1.

²⁷ Asukoha eelvaliku täiendus, ptk 2.1.

3.3.1. Eelvalikualade (sh Piirsalu) varasem hindamine, sh mõjude hindamine

Korralduse nr 151 punktides 3.3.1 ja 3.3.2 on põhjalikumalt kirjeldatud kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku tegemist, eelvalikualade hindamist ja võrdlemist ning hindamise tulemusi. Käesolevas punktis on kokkuvõtlikult välja toodud Piirsalu ala edasise menetlemise seisukohalt olulisemad varasema hindamise lähtekohad ja järeldused.

Põhiaruande alapeatükis 3.3 on selgitatud kaitsetööstuspargi eelvalikualade leidmist. Arvestades kavandatava tegevuse sisu ning asustusest, looduskeskkonnast ja muudest asjaoludest tulenevaid võimalikke piiranguid, viidi asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH programmi koostamise etapis läbi ruumianalüüs reaalsete arendusalade leidmiseks. Eelvalikualadena jäid edasiseks hindamiseks Pärnu 1, Pärnu 2, Piirsalu, Põhja-Kiviõli ja Aidu ala. Piirsalu esialgse eelvalikuala suurus oli ligikaudu 90 ha. Eelvalikualade lahendusi täpsustati edasise hindamise käigus, arvestades muu hulgas keskkonnamõjude hindamise tulemusi ja kruntide kavandamisest tulenevaid piiranguid.

Põhiaruande peatükis 5 on kirjeldatud asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise metoodilisi aluseid. Eelvalikualasid hinnati kaheksa võrdluskriteeriumi alusel: eesmärgile vastavus ja tehniline teostatavus, baastaristu maksumus, asukoha riigikaitse sobivus, protsessiriskid, keskkonnamõjud, sealhulgas mõju Natura 2000 võrgustiku aladele, keskkonnatingimused ja sellest tulenev mõju tervisele, sotsiaalmajanduslikud ning kultuurilised mõjud. Eelistuse kujundamisel oli olulisim eesmärgipärasus - st ala sobivus kaitsetööstuspargi rajamise eesmärgist lähtuvalt: ettenähtud mahus ning kehtestamiseks ettenähtud ajaraamis ning samuti tegevuse tehniline ja majanduslik teostatavus, eeldusel et muudest mõjudest ei tulenenud tegevust välistavaid asjaolusid. Mõjude hindamisel arvestati läbivalt ka mõjude omavahelisi seoseid, sh koosmõju ja kumulatiivset mõju teiste piirkonnas asuvate ja kavandatud tegevustega.

Põhiaruande peatükis 6 hinnati muu hulgas mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku aladele, loomastikule, linnustikule, taimestikule, rohelisele võrgustikule, põhja- ja pinnaveele, inimese tervisele ja heaolule, sealhulgas müra ja õhusaaste mõju, samuti sotsiaalmajanduslikke ja kultuurilisi mõjusid. Mõjude hindamiseks koostati eraldi loomastiku, linnustiku- ja taimestiku uuringud ning Natura hindamine.

Piirsalu ala puhul ei olnud Natura eelhindamise käigus võimalik välistada võimalikku ebasoodsat mõju Piirsalu eelvalikuala mõjualas asuvalle Mustjärve raba loodusale, mistõttu viidi läbi Natura asjakohane hindamine. Hindamisel jõuti järeldusele, et kaitsetööstuspargi rajamisel ja sellega seotud tegevustel puudub ebasoodne mõju Mustjärve raba loodusala kaitse-eesmärkidele, kui vajaduse korral rakendatakse edasistes etappides asjakohaseid meetmeid. Samas leiti, et kaitsetööstuspargi või ka üksikute tehaste (nt lõhkeainetehase) kavandamisel Piirsalu eelvalikualale tuleb ala kuivendamise vajaduse selgumisel kaaluda tegevuse mõju Natura 2000 võrgustiku Mustjärve raba loodusale, vajaduse korral algatada keskkonnamõju hindamise menetlus ning viia läbi vajalik täpsusastmes Natura hindamine. Märgiti, et ebasoodsa mõju tekkimist on võimalik ära hoida või minimeerida järgmistes etappides (planeerimine, projekt) läbi keskkonnaaspektide arvestamise ning vajaduse korral meetmete

rakendamiseks. Kuivenduse tegelik vajadus ja sellest tulenev mõjuala ulatus täpsustub konkreetse planeeringu/projekti tehnilise lahenduse väljatöötamisel ning selles etapis saab vajaduse korral töötada välja ka leevendavad meetmed (nt tehnilised või planeeringulised lahendused) mõju välistamiseks. Natura hindamise tulemusel leiti, et Natura võrgustiku alade kaitsevajadustest tulenevalt ei ole ühegi eelvalikuala puhul (sh Piirsalu) välistatud kaitsetööstuspargi ega lõhkeainetehase rajamine. Kokkuvõtlikult jõuti põhiaruandes järeldusele, et Piirsalu eelvalikuala valimisel on võimalik ebasoodne mõju Natura võrgustikule ära hoida meetmete rakendamisel²⁸.

Põhiaruandes leiti mõjude hindamise tulemusel, et Piirsalu ala kasutamisega põhiaruandes hinnatud maksimummahu kaasneks suur mõju eelkõige linnustikule ning suurim mürahäiring piirkonna elanikele. Mõjude hindamise tööühm ei pidanud seetõttu Piirsalu ala kasutamist väljapakutud piirides (n-ö maksimummahu) eelistatuks ning leidis, et ala kasutamist võiks kaaluda väiksemas mahu ja piiratud tegevuste korral (nt müra tekitava katseplatsi vältimine)²⁹.

Põhiaruande alapeatükis 7.1.3 esitatud eelistatud asukoha valikul lähtuti eeskätt kaitsetööstuspargi eesmärgist, tingimusel, et keskkonnamõjude hindamisest ei tulene välistavaid asjaolusid. Tööstuspargi eesmärk on võimaldada laskemoona, lahingumoon, lõhkematerjali ja lõhkeaine tootmist Eestis. Hindamise tulemusel leiti, et kuigi kõik eelvalikualad ei vasta kaitsetööstuspargile seatud tingimustele täielikult, on tehniliselt võimalik kõigil viiel eelvalikualal viia läbi REP-i eesmärgile vastavat tootmistegevust, osadel aladel väiksemas mahu või teatavate piirangutega. Piirsalu ala ei määratud kaitsetööstuspargi rajamiseks esimeseks ega teiseks eelistuseks, kuna ala ei võimaldanud põhiaruandes lähtunud minimaalselt 100 ha suuruse kaitsetööstuspargi rajamist ning Piirsalu keskkonnamõju hinnati suuremaks kui mitmel teisel eelvalikualal. Samas jõuti järeldusele, et Piirsalu ala on sobilik toetama kaitsetööstuspargi REP-i eesmärki väiksemas mahu või teatavate piirangutega. Seetõttu nähti ette võimalus REP-i menetlust Piirsalu ala osas jätkata, tingimusel et planeeringulahendust täpsustatakse ja täiendatakse, ala kohta tehtud uuringud ja ekspertiisid vaadatakse üle ning vajaduse korral ajakohastatakse. Samuti tuli arvestada KeA kooskõlastuskirjas Piirsalu ala linnustiku uuringu kohta esitatud märkustega³⁰.

Eeltoodud asjaolusid arvestades ei olnud 22. augustil 2025. a Piirsalu ala osas veel piisavat alust REP-i kehtestamiseks. Seetõttu jätkati Piirsalu ala osas planeerimismenetlust asukoha eelvaliku etapist, et täpsustada kavandatavat tegevust ja planeeringulahendust, täiendada mõjude hindamist ning selgitada välja ala kasutuselevõtmise vajadus.

3.3.2. Piirsalu alal mõjude täiendava hindamise tulemused

Vabariigi Valitsuse 22. augusti 2025. a korralduse nr 151 andmise järel jätkati Piirsalu ala osas asukoha eelvaliku menetlust. Põhiaruandes leiti, et kuigi Piirsalu ala ei olnud kaitsetööstuspargi jaoks eelistatud asukoht, oli see siiski sobilik toetama REP-i eesmärki, kuid erinevate

²⁸ Põhiaruanne, ptk 6.1.2.

²⁹ Samas, ptk 7.1.1.

³⁰ Põhiaruanne, ptk-d 6.1.4., 7.1.3.

tingimuste tõttu väiksemas mahus või teatavate piirangutega. Menetluse jätkamise korral tuli täpsustada ja täiendada planeeringulahendust, vaadata üle ala kohta tehtud uuringud ja ekspertiisid ning neid vajaduse korral ajakohastada³¹.

Mõjude hindamise aruande täiendus ei ole eraldiseisev terviklik aruanne, vaid põhjaruande täiendus ning seda tuleb käsitleda koos põhjaruandega. Põhjaruandes esitatud hinnangud, järeldused ja tingimused jäävad kehtima, kui mõjude hindamise aruande täienduses ei ole vastupidist öeldud. Mõjude hindamise aruande täienduses on esitatud täpsustused ja mõjuhinnangud, lähtudes aruande koostamise hetkeks teadaolevast infost kavandatava tegevuse kohta. Täiendava hindamise puhul ei ole enam tegemist asukohaalternatiivide võrdlemisega, vaid konkreetse tegevuse sobivuse hindamisega Piirsalu alal. Võrreldes põhjaruandes esitatud teabega täpsustus Piirsalu alal kavandatav tegevus. Mõjude hindamise aruande täienduses on kavandatava tegevuse kirjeldus esitatud planeeringulahendusest detailsemalt, et võimaldada mõjusid täpsemalt hinnata. Olulisimad teemad, mida mõjude hindamise aruande täienduses võrreldes põhjaruandega täiendati, olid Piirsalu alal võimalikud metsisele avalduvad mõjud ning lõhkeaine tootmisega kaasnevad keemiatööstuse mõjud. Aga üle vaadati ka kõik muud mõjuvaldkonnad. Hindamise tulemusel on täpsustatud keskkonnatingimusi ja -meetmeid, millega tuleb arvestada alade edasises kavandamises, projekteerimisel, ehitamisel ja käitamisel³². Täiendava hindamise raames teostati Piirsalu ala osas metsiste eksperthinnang ja kompensatsioonimeetmete kava (mõjude hindamise aruande täienduse lisad 2 ja 3), põhjavee uuring (mõjude hindamise aruande täienduse lisa 4) ja pinnavee uuring (mõjude hindamise aruande täienduse lisa 5). Mõjude hindamise aruande täienduse koostamisel arvestati põhjaruande etapis KeA kooskõlastuskirjas esitatud ettepanekutega ulatuses, mis olid asjakohased, võttes arvesse täpsustunud lahendust ja täiendavaid uuringuid (nt metsise eksperthinnangut)³³. Võttes arvesse mõjude hindamise aruande täienduse mahtu, on alljärgnevalt toodud välja kokkuvõtlikult olulisim aruandest.

Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 2.2 on käsitletud keskkonnamõjusid, sealhulgas mõju kaitstavatele loodusobjektidele, Natura 2000 võrgustiku aladele, loomastikule, linnustikule, taimestikule, rohelinele võrgustikule, põhja- ja pinnaveele, maavaradele, jäätmetekkele ja ringmajanduse võimalusele ning kliimale.

- Alapeatükis 2.2.1.1. käsitletud kaitstavatele loodusobjektidele avalduva mõju hindamisel lähtuti põhjaruandest ja selle lisadest ning mõjuhinnanguid täpsustati, arvestades kavandatava tegevuse täpsustunud lahendust ning võimalikke muutusi kaitstavate loodusobjektide osas. Võrreldes algselt hinnatud Piirsalu eelvalikualaga on kavandatavast Piirsalu kaitsetööstuspargi alast välja jäetud ökoloogiliselt väärtuslikum Piirsalu jõeäärne ala, kus leidub mitmeid loodusväärtusi. Lisaks on mitmete kaitstavate liikide seisukohast oluline, et laskemoona katsetamist (katseplatsi) Piirsalu alal ei kavandata, mistõttu jääb müra mõju eelmises etapis hinnatuga võrreldes tagasihoidlikumaks. Täpsustatud lahenduse puhul ei ole tuvastatud sellist uut mõju kaitstavatele loodusobjektidele, mis välistaks kavandatava tegevuse elluviimise.

³¹ Mõjude hindamise aruande täiendus, „Sissejuhatus“.

³² Mõjude hindamise aruande täiendus, ptk 4.

³³ Samas, ptk 2.1.

Piirsalu alaga külgnevat Mustjärve raba loodusala kaitse-eesmärkidele avalduvat mõju käsitleti täiendavalt Natura asjakohase hindamise raames.

- Alapeatükis 2.2.2.1 on kokkuvõtte mõjust Natura 2000 võrgustiku aladele. Natura hindamise aruanne on mõjude hindamise aruande täienduse lisa 1. Põhiaruandes tehtud Natura asjakohase hindamise kohaselt tuli Piirsalu ala kuivendamise vajaduse ja tehnilise lahenduse täpsustumisel hinnata uuesti võimalikku mõju Mustjärve raba loodusale. Kuna kavandatavad tegevused Piirsalu alal on täpsustunud, analüüsiti mõjusid Natura 2000 võrgustiku aladele uuesti. Menetluse jätkamisel koostati Piirsalu ala kohta uus Natura asjakohane hindamine, milles arvestati muu hulgas täiendavalt koostatud põhja- ja pinnaveeuuringute tulemustega. Hindamisel käsitleti eelkõige kuivendamisest tulenevaid võimalikke veerežiimi muutusi ja põhjavee kasutamise mõju. Hindamise tulemusel määrati tingimus, mille kohaselt ei rajata Mustjärve raba loodusale lähemal kui 150 meetrit uusi kraave ega drenaaži ega rekonstrueerita olemasolevaid kraave. Määratud meetme rakendamisel ei kaasne kavandatava tegevusega ebasoodsat mõju Mustjärve raba loodusala kaitse-eesmärkidele ega ala terviklikkusele. Kui edasisel projekteerimisel kavandatakse nimetatud tingimusest erinev kuivenduslahendus (nt kogu alale kraavkuivendus ja/või drenaaž), tuleb võimalikku mõju Natura 2000 alale uuesti hinnata.
- Alapeatükis 2.2.3.1 käsitletud loomastikule avalduva mõju hindamisel lähtuti 2025. aastal koostatud loomastiku uuringust ning hinnati, kas täpsustunud planeeringulahendus või ajakohastatud andmed annavad alust põhiaruande järeldusi muuta. Piirsalu eelvalikualal ega selle läheduses ei ole tuvastatud kaitstavate maismaaloomaliikide leiukohti, mis jääksid kavandatava tegevuse mõjualasse. Piirsalu ala lääneservas paiknev Piirsalu jõgi on muu hulgas lõheliste kudemis- ja elupaigaks olev veekogu ning oluline ökoloogiline koridor. Planeeringulahenduses jäävad Piirsalu jõeäärsed alad Piirsalu kaitsetööstuspargi alast välja. Seega on varasema hindamise käigus seatud ainus vajalik loomastikku toetav meede (metsakoosluste säilitamine 50 m ulatuses Piirsalu jõest, v.a kavandatava juurdepääsutee asukoht) lahendusse integreeritud ning täiendavaid loomastikku puudutavaid meetmeid seada ei olnud vaja.
- Alapeatükis 2.2.4.1 (sealhulgas 2.4.4.1.1 ja 2.4.4.1.2) esitatakse metsise eksperthinnangu ja kompensatsioonimeetmete kava tulemused kokkuvõtlikult. Mõlemad dokumendid on tervikuna leitavad mõjude hindamise aruande täienduse lisades 2 ja 3. Mõjude hindamise aruande täienduses täpsustatakse põhiaruandes ja 2025. aasta linnustiku uuringus esitatud hinnanguid, arvestades kavandatava tegevuse täpsustunud lahendust ja andmestiku võimalikke muutusi. Piirsalu ala puhul on peamine oluline mõju seotud II kaitsekategooria liigi metsisega. Võrreldes põhiaruandes hinnatud lahendusega ei kavandata Piirsalu alale enam müra tekitavat katseplatsi ning täpsustatud on kavandatava tegevuse ulatust ja iseloomu. Samuti on vähenenud kavandatava kaitsetööstuspargi pindala võrreldes 2025. a linnustiku uuringus hinnatud lahendusega ca 15 ha.. Metsisele avalduva mõju kohta koostati täiendav eksperthinnang (mõjude hindamise aruande lisa 2³⁴) ja kompensatsioonimeetmete kava (mõjude

³⁴ „Piirsalu kaitsetööstuspargi metsise (*Tetrao urogallus*) eksperthinnang“. Asutusesiseseks kasutamiseks.

hindamise aruande lisa 3³⁵) ning mõjude hindamise aruandes on ette nähtud mõju leevendavad ja kompenseerivad meetmed. Kuigi tegevusele seatakse mitmeid leevendavaid meetmeid, siis ei ole metsise eksperthinnangu kohaselt võimalik mõju metsisele täielikult ära hoida ja Piirsalu kaitsetööstuspargi rajamisega kaasneb igal juhul vajadus kompensatsioonimeetmete rakendamiseks ning tuleb leida ja määrata olemasolevatel kaitstavatel aladel taastamist vajavad metsise elupaigad või leida täiendavad metsisele sobivad elupaigad, tagades sealjuures ka nende kaitse. Eksperthinnangus metsise kaitseks kavandatud meetmete rakendamine on Piirsalu alal kaitsetööstuspargi arendamise eelduseks. Lisaks on Piirsalu kaitsetööstuspargi arendamisel vajalik ka kompenseerida Annamõisa metsise püsielupaiga ja Mustjärve raba mängupaiga metsisele avalduvat mõju – selleks on kompensatsioonimeetmete kavas ette nähtud kaks kompenseerimise stsenaariumi. Arvestades täiendava mõju hindamise tulemusi, rakendub REP-i elluviimisel kompenseerimise stsenaarium 1, kuna mürahinnangu põhjal on võimalik tagada müratase kuni 40 dB, kas ilma tehniliste leevendusmeetmeteta või koos nendega. Stsenaarium 2 rakendub vajaduse korral pärast müramõõtmiste seire läbiviimist katsetootmise etapis, st enne pargi lõplikku valmimist ja tööle asumist. Teiste linnuliikide kohta 2025. aastal kogutud andmed olid täiendava hindamise koostamisel üldjoontes jätkuvalt asjakohased ning ebasoodsat mõju linnustikule (sh kaitstavatele liikidele, v.a metsis) ei tuvastatud.

- Alapeatükis 2.2.5.1. leiti taimestikule avalduva mõju hindamisel, et 2025. aasta taimestiku uuringus esitatud andmed ei ole oluliselt muutunud, kuid täpsustunud planeeringulahenduse tõttu vaadati üle varasemad hinnangud ja meetmed. Oluliseks on Piirsalu jõe koridori väljajätmine kaitsetööstuspargi alast, kuna sinna on koondunud peamised Piirsalu alaga seotud taimestiku väärtused, sealhulgas liikide leiukohad ja vääriselupaigad. Täiendatud hindamisel ajakohastati ka kaitstavate liikide ja muude taimestikuväärtuste kaitseks ette nähtud meetmeid. Mitmed põhjaruandes taimestiku uuringu alusel seatud meetmed ei ole enam asjakohased, kuna planeeringulahenduse täpsustamisel on nendega kas osaliselt või täielikult arvestatud. Siiski on vajalik üks soovituslik meede, arvestades läbiviidud pinnavee uuringu tulemusi ning lisaks seati ka täiendav meede juurdepääsu rajamisele lähtuvalt KeA 24.07.2026 kirjast nr 6-5/26/8341-8³⁶. Nimetatud meetmed ei ole kohustuslikud, kuid neid tuleb võimalusel järgida.
- Alapeatükis 2.2.6.1 käsitletud roheline võrgustikule avalduva mõju hindamisel on arvestatud, et võrreldes põhjaruandega on kavandatav tegevus täpsustunud. Pargi alalt on juba eelneva hindamise käigus välja arvatud eelkõige eelvalikuala lääneosa ehk Piirsalu jõe äärsed alad, mis paiknevad roheline võrgustiku alal ja selle läheduses ning on võrgustiku funktsionaalselt väärtuslik osa. Piirsalu jõe äärsed kooslused säilivad vähemalt 50 m ulatuses jõest, välja arvatud kavandatava juurdepääsutee asukohas. Kui põhjaruandes algselt käsitletud eelvalikuala kattus roheline võrgustikuga ligikaudu 9 ha ulatuses, siis täpsustatud lahenduse kohaselt on kattuvus vähenenud alla 1 ha ja piirdub

³⁵ „Kompensatsioonimeetmete kava koostamine kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu Piirsalu eelvalikualal metsisele avalduvate mõjude kompenseerimiseks“. Asutusesiseseks kasutamiseks.

³⁶ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18895181>.

ala lõunapoolsete nurkadega. Seetõttu ei kaasne Piirsalu alal kavandatud piirides ja ulatuses kaitsetööstuspargi, sealhulgas lõhkeainetehase arendamisega ebasoodsat mõju rohelisele võrgustikule, selle toimimisele ega sidususele ning täiendavate meetmete rakendamise vajadus puudub.

- Alapeatükkides 2.2.7.1.1 ja 2.2.7.1.2 käsitletud põhja- ja pinnaveele avalduva mõju hindamisel on võrreldes põhjaruandega arvestatud Piirsalu ala kohta 2026. aastal tehtud täiendavate põhjavee uuringu ja pinnaveeuuringu tulemustega ning täpsustunud andmeid kavandatava tegevuse kohta. Põhjavee uuring ja pinnavee uuring on mõjude hindamise aruande täienduse lisad 4 ja 5. Põhjaveeuuringu tulemuste põhjal järeldub, et keskkonnamõjude seisukohast on eelistatud lahendus tagada kaitsetööstuspargi veevarustus veehaarde rajamisega survele Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekompleksi, mille tulemusel ei oleks oodata ka muutusi põhjavee kvaliteedis. Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekompleksi suurkaevu rajamisel on negatiivne mõju Natura 2000 alale välistatud ning veevõtt ei mõjuta ka teisi pinnaveest või põhjaveest sõltuvaid ökosüsteeme. Siiski tuleb arvestada põhjavee uuringus määratud seiremeetmeid. Pinnavee uuringu tulemustele tuginedes hinnati täiendavalt kaitsetööstuspargi alalt heit-, sademe- ja kuivendusvee ärajuhtimise ning ala kuivendamisega kaasnevat mõju Piirsalu jõele, Lepaste ojale ja piirkonna kaitstavatele loodusväärtustele. Piirsalu jõe ja selle elustiku kaitseks tuleb heitvee ärajuhtimisel ning sademe- ja kuivendusvee lahenduste kavandamisel järgida pinnavee uuringus määratud tingimusi (sealhulgas seiremeetmeid).
- Alapeatükis 2.2.8 ja 2.2.8.1 on käsitletud mõju maavaradele. Selles osas jääb Piirsalu ala kohta kehtima põhjaruande hinnang. Piirsalu planeeringualale ega selle lähedusse maardlaid ei jää ning lähim on üle 2,6 km idasuunas paiknev Risti-Muru liivamaardla. Põhjaruande kohaselt Piirsalu alal maavarad puuduvad ning kaitsetööstuspargi ja/või lõhkeainetehase rajamisel mõju maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas puudub³⁷. Siiski tuleb ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks lähtuda mõjude hindamise aruande täienduses välja toodud soovituslikest meetmetest ning maapõueseaduse nõuetest.
- Alapeatükis 2.2.9 ja 2.2.9.1 on käsitletud mõju jäätmetekkele ja ringmajanduse võimalusele. Ringmajanduse põhimõtteid, jääkreostuse olemust, lõhkematerjalide jääkide ja nendega saastunud materjalide hävitamise õigusraamistikku ja hindamise meetodilisi aluseid käsitleti põhjaruande alapeatükis 6.1.9. Põhjaruandes esitatud hinnangud ja järeldused jäävad kehtima. Jääkreostuse osas on Piirsalu kaitsetööstuspargi ala kogu ulatuses registreeritud jääkreostusobjektina „Piirsalu raketibaas“. Põhjaruande kohaselt varasemate lammutustööde käigus jääkreostust ega projektis kajastamata ohtlikke jäätmeid ei leitud, kuid lammutustöödega ei mindud pinnase eemaldamiseni ning seetõttu puudub kindlus pinnase nõuetele vastavuse osas. Jääkreostuse intensiivsust ja levikut on võimalik tuvastada uuringutega. Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatüki 2.2.9.3 kohaselt on enne ehitustegevuse algust vajalik võtta pinnaseproovid. Uuringu tulemused on aluseks reostuse likvideerimistööde

³⁷ Põhjaruanne, ptk 6.1.8 „Mõju maavarale“.

kavandamisele ning ohtlike ainete sisalduse piirväärtuste ületamisel on vajalik pinnase ja põhjavee saneerimine.

- Alapeatükis 2.2.10 käsitletud kliimamõjude puhul vaadeldi ühelt poolt seda, kuidas kavandatav tegevus mõjutab kliimat süsinikuheite kaudu ja aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele, ning teiselt poolt seda, kuidas kavandatav tegevus arvestab kliimariskidega ja suudab kliimamuutustega kohaneda. Alapeatükis 2.2.10.1 esitatud maakasutuse kliimanetraalsuse hinnangus on arvestatud Piirsalu täpsustatud lahendusega, mille kohaselt kogu ala ei raadata ning osa metsamaast säilib. Kuna tegemist on varasema hinnangu täpsustusega kliimamõju osas soodsamas suunas, ei ole CO₂ heite hinnangut ümber arvutatud. Raadamise vähenenud mahu põhjal on järeldatud, et tegelik maakasutuse muutusest tulenev CO₂ heide on mõnevõrra väiksem kui põhjaruandes hinnatud. Alapeatükis 2.2.10.2 on täiendatud ka kasutusetapi CO₂ heite hinnangut, kuna võrreldes põhjaruandega on kavandatava tegevuse kohta teada täpsem teave, mis võimaldas anda Piirsalu ala kasutusaegse CO₂ mõju kohta täiendava kvantitatiivse hinnangu. Täiendav hindamine ei toonud esile kliimamõju ega kliimamuutustega kohanemisega seotud asjaolusid, mis välistaksid kavandatava tegevuse elluviimise. Siiski tuleb ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks lähtuda mõjude hindamise aruande täienduses välja toodud soovituslikest meetmetest.

Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 2.3 on käsitletud keskkonnatingimusi ja sellest tulenevat mõju tervisele, sealhulgas müra, vibratsiooni ja õhusaaste mõju ning avariiliste juhtumite hindamine.

- Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 2.3.1 on käsitletud müra mõju. Põhjaruande peatükis 6.2.1 esitatud müra mõju hindamise meetodiline raamistik ning tingimused ebasoodsa müra mõju leevendamiseks ja olulise ebasoodsa mõju vältimiseks jäävad kehtima. Täienduses on müra mõju hinnatud Piirsalu alal kavandatava tegevuse kohta täpsustunud teavet arvestades ning konkreetsemalt käsitleti müra võimalikku mõju metsisele. Võrreldes põhjaruandes käsitletud lahendusega ei kavandata Piirsalu alale enam müra tekitavat katseplatsi. Olulisemad tootmisprotsessid toimuvad hetkel teadaoleva informatsiooni põhjal hoonete siseruumides ning tootmishoonetes paiknevate seadmete ja masinate müra ei avalda märkimisväärset mõju hoonetest väljaspool. Seega ei ole puhveralade suuruse (rohkem kui 600 m Piirsalu puhul) korral eeldada olulist mõju kaitsetööstuspargile lähimate müratundlike elamualade piirkonnas (lähim eluhoone asub Piirsalu külas ca 600 m kaugusel planeeringuala piirist). Täiendavalt on Piirsalu puhul hinnatud müra võimalikku mõju metsisele ning nähtud ette meetmed ja tingimused, mis tagavad eesmärgiks seatud mürataseme Piirsalu kaitsetööstuspargi ala läheduses paiknevatel metsise mängualadel. Näiteks REP-i lahenduse väljatöötamisel tuleb tagada, et 300 m kaugusel Piirsalu kaitsetööstuspargi alast tagatakse pideva tööprotsessi korral müratase, mis jääb väiksemaks kui 40 dB metsisele olulistest punktides.

Liiklusest tuleneva müra osas on aruandes leitud, et materjali sisseveo ja toodangu väljaveoga seotud liikluskooormus on tagasihoidlik. Töötajate liikumisega seotud sõiduautode liikluskooormuseks on Piirsalu puhul hinnatud suurusjärgus 100–150

liikumist päevas mõlemas suunas- aruande kohaselt ei nõua selline liikluskoormus üldjuhul müratõkkemeetmete rakendamist.

- Alapeatükis 2.3.2 on käsitletud vibratsiooni mõju. Igapäevase tootmistegevuse osas ei ole näha märkimisväärset vibratsiooni mõju Piirsalu alal.
- Alapeatükis 2.3.3 on käsitletud õhusaaste mõju. Hindamisel on võrreldes põhjaruandega arvestatud täpsustunud andmetega kavandatava tegevuse ning sellega seotud saasteainete heitkoguste kohta. Aruandes esitatud hajumisarvutuste tulemused ja järeldused on indikatiivsed võimaliku olukorra hindamiseks ning täpsemad andmed ja hinnangud esitatakse vastava keskkonnakaitseloa taotlusega. Hajumisarvutuste tulemuste võrdlus õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtustega näitas, et kavandatava tegevusega kaasnevate saasteainete maksimaalsed tekkivad kontsentratsioonid maapinnalähedases õhukihis ei ületa vastavatele saasteainetele kehtestatud väärtusi väljaspool tootmisterritooriumi, sealhulgas lähimate elumajade juures. RDX-i õhukvaliteedi kontsentratsioonid on väga madalad ning RDX-i osas jäävad kehtima REP-i käigus varem koostatud hindamise järeldused.
- Alapeatükk 2.3.4 käsitleb ohtlike ainete ja avariiliste juhtumite hindamist. Lõhkematerjalide käitlemisel ohutute kauguste määramise õigusraamistikku ja hindamise metoodilisi aluseid, samuti tegevuste ohtlikkuse kategooria ja käideldavate kemikaalide ohualade määramist kemikaaliseaduse alusel käsitleti põhjaruande peatükis 6.2.4. Põhjaruandes esitatud üldised hinnangud ja järeldused jäävad kehtima. Alapeatükis on esitatud peamine kokkuvõtte järeldustena koos asukohapõhise spetsiifikaga arvestades hindamise hetkeks teadaolevat infot kavandatava tegevuse kohta. Piirsalu käitis on kavandatavate ohtlike kemikaalide koguseid arvestades A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte. Lõhkematerjalide puhul on hinnatud nii kaitsetõõstuspargi väliseid kui ka sisemisi ohutuid kaugusi. Käitlusüksuse maksimaalseks koguseks on soovitatav arvestada kuni 100 t TNT ekvivalenti lõhkematerjali ning hindamine näitab, et Piirsalus on selle koguse puhul võimalik tagada nii välised kui ka sisemised ohutud kaugused. Suuremate koguste kavandamine ei ole välistatud, kui käitlusüksuste paigutuse ja kaitsemeetmetega tagatakse lõhkematerjalitehasele kehtestatud nõuete ning vajalike väliste ja sisemiste ohutute kauguste järgimine. Ohtlike kemikaalide käitlemisega seotud tervise-, füüsikaliste ja keskkonnoahtude vähendamiseks on aruandes määratud meetmed, millega tuleb edasisel kavandamisel arvestada.

Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 2.4 on käsitletud sotsiaal-majanduslikke mõjusid, sealhulgas asustusstruktuurile, kogukondadele ja teenustele, piirkondlikule arengule, varale, maakasutusele ning liikuvusele.

- Alapeatükis 2.4.1 on käsitletud mõju asustusstruktuurile, kogukondadele ja teenustele, sh visuaalne mõju. Suures osas jäävad kehtima põhjaruande alapeatükis 6.3.1 antud hinnangud. Täiendavalt hinnati visuaalset mõju, sest on võimalik, et ühe kavandatava tootmishoone eeldatav kõrgus on teadaolevalt kõrgem, st põhjaruandes arvestatud kuni 25 meetri asemel ligikaudu 35–40 meetrit. Piirsalu küla elamud paiknevad kaitsetõõstuspargist ligikaudu 1–2,5 km kaugusel ning nende ja pargi vahel paiknev mets varjab hoonet paljudes vaadetes. Metsa kõrguse vähenemisel võib hoone ülemine

osa olla nähtav, kuid samas ei ole kavandatud hoone oma kõrguselt selline, mis hakkaks maastikupilti domineerima. Siiski võib visuaalne mõju mõningatel juhtudel avalduda, kuid jääb valdavalt mõõdukaks ega too tõenäoliselt kaasa olulisi muutusi asustusstruktuuris või rändekäitumises. Mõjude hindamise aruande täienduses on eeltoodud võimaliku mõju leevendamiseks ette nähtud leevendav meede.

- Alapeatükis 2.4.2 on käsitletud mõju piirkondlikule arengule, ettevõtluskeskkonnale, tööhõivele ja turismile. Kehtima jäävad põhjaruande alapeatükis 6.3.2 antud mõjude hinnangud ning täpsustunud tegevus ei toonud selles mõjuvaldkonnas kaasa vajadust põhjaruande järeldusi muuta.
- Alapeatükis 2.4.3 on käsitletud mõju varale. Üldiselt jäävad kehtima põhjaruande alapeatükis 6.3.3. antud mõjude hinnangud. Täiendavalt arvestati kõrgema tootmishoone võimaliku nähtavusega. Hoone nähtavus võib üksikjuhtudel mõjutada elukeskkonna tajutavat kvaliteeti ja seeläbi subjektiivset hinnangut kinnisvara väärtusele. Samas on nähtavuse ulatus piiratud ning hoone ei kujune domineerivaks maastikuelemendiks. Sellest tulenevalt ei ole alust eeldada olulist negatiivset mõju vara väärtusele, kuigi üksikjuhtudel ei saa mõõdukat mõju täielikult välistada. Oluline on arvestada planeeringulahenduse elluviimisel põhjaruandes toodud soovitusetega.
- Alapeatükis 2.4.4 on käsitletud mõju maakasutusele, sh põllu- ja metsamajandusele. Üldiselt jäävad kehtima põhjaruande alapeatükis 6.3.4. antud mõjude hinnangud. Piirsalu ala puhul kaasneb mõju metsamajandusele metsise kompensatsioonimeetmete rakendamise kaudu. Metsise kompensatsioonimeetmete täpsem sisu ja rakendamine on käsitletud vastavas eksperthinnangus ja kompensatsioonimeetmete kavas. Kompensatsioonimeetmete rakendamisega kaasneb negatiivne mõju RMK metsamajanduslikule tegevusele ning väheneb riigimetsa majandamisest saadav tulu.
- Alapeatükis 2.4.5 on käsitletud mõju liikuvusele ja olemasolevatele transpordikoridoridele. Kehtima jäävad põhjaruande alapeatükis 6.3.5 antud hinnangud. Võimalike negatiivsete mõjude minimeerimiseks soovitatakse tööstuspargi ehitusel ja veoliikluse kavandamisel arvestada tiptundidega ning kavandada enamik tööstuspargiga seotud liiklusvoogudest väljapoole tiptunde. Samuti tuleb koostöös kohaliku omavalitsusega arvestada turvaliste liikumisvõimalustega kergliiklejatele ja ühistranspordi kasutajatele.

Mõjude hindamise aruande täienduse alapeatükis 2.5 on käsitletud mõju kultuuripärandile, sealhulgas kultuurimälestistele ja seni avastamata arheoloogiapärandile, pärandkultuurile ja militaarpärandile ning väärtuslikele maastikele.

- Alapeatükkides 2.5.1 ja 2.5.3 on käsitletud mõju kultuurimälestistele ja seni avastamata arheoloogiapärandile ning väärtuslikele maastikele. Võrreldes põhjaruande alapeatükkidega 6.4.1 ja 6.4.3. ei ole hinnangud muutunud ning seega kehtivad põhjaruandes antud mõjude hinnangud.
- Alapeatükis 2.5.2 on käsitletud mõju pärandkultuurile ja militaarpärandile. Võrreldes põhjaruande alapeatükiga 6.4.2 ei ole hinnangud muutunud ning seega kehtivad põhjaruandes antud mõjude hinnang, sh soovitus Piirsalu pärandkultuuri- ja militaarpärandi objekti Piirsalu raketibaasi osas.

Mõjude hindamise aruande täienduse peatükis 3 on kokkuvõtvalt esitatud ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks soovitatud meetmed, mis on toodud ka vastavate mõjuhindamise peatükkide lõpus. Piirsalu ala puhul hõlmavad need muu hulgas Natura 2000 võrgustiku ala, linnustiku, sealhulgas metsise, põhja- ja pinnavee, müra, õhusaaste ning muude hinnatud mõjuvaldkondadega seotud meetmeid ja soovitusi. Asukoha eelvaliku täienduse peatüki 3 kohaselt on mõjude hindamise tulemuste, soovitude ja meetmetega planeeringulahenduse koostamisel arvestatud ning projekteerimisel arvestamist vajavad meetmed on integreeritud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevatesse tingimustesse.

Kokkuvõttes on võrreldes põhjaruandega Piirsalu ala puhul eelkõige täpsustunud kavandatava tegevuse ulatus ja iseloom ning sellest tulenevalt on täiendavalt hinnatud mõju metsisele, põhja- ja pinnaveele ning Mustjärve raba loodusale, samuti lõhkeainete tootmisega kaasnev müra, õhusaastet, ohtlike ainete käitlemist ja avariilisi juhtumeid. Täpsustatud planeeringulahenduse kohaselt ei kavandata Piirsalu alale katseplatsi ning olulised mõjud loodusväärtustele on meetmetega välditud. Mitmes muus mõjuvaldkonnas jäid põhjaruandes esitatud hinnangud ja järeldused muutmata või vajasis üksnes täpsustamist. Mõjude hindamise aruande täienduse kokkuvõtte kohaselt on Piirsalu alal kavandatav tegevus võimalik ellu viia, kui järgitakse aruandes esitatud tingimusi ning vältimis-, leevendus- ja kompensatsioonimeetmeid. Põhjaruande, asukoha eelvaliku täienduse, mõjude hindamise aruande täienduse ja täiendavate uuringute põhjal ei ole tuvastatud selliseid välistavaid tegureid, mis takistaksid REP-iga kavandatavate ehitiste edasist kavandamist projekteerimistingimustega.

3.3.3. REP-i osaline kehtestamine Piirsalu ala osas

PlanS ei reguleeri, mitu sobivat asukohta peab asukoha eelvalikuga leidma. Kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku lähteseisukohtadest ja mõjude hindamise, sh KSH programmist nähtus, et juhul kui edasise protsessi käigus selgub, et vajadus oleks rohkem kui ühe või suurema ala järgi, kaalutakse REP-i kehtestamise võimalusi rohkem kui kahel alal ja/või suuremal alal kui 100 ha (kui alad seda võimaldavad sh puuduvad välistavad tingimused)³⁸.

Vabariigi Valitsus kehtestas korraldusega nr 151 kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku alusel osaliselt Pärnu 1 ja Põhja-Kiviõli ala osas. Põhjaruandes jõuti järelduseni, et kõik eelvalikualad kaitsetööstuspargile seatud tingimustele täielikult ei vasta, kuid tehniliselt võimaldavad kõik viis ala laske- ja lahingumoonatootmist. Osaline REP-i kehtestamine ei lõpetanud Aidu ja Piirsalu alade osas planeerimismenetlust ja jättis planeeringu koostamise korraldajale võimaluse jätkata vajaduse korral (eelkõige kaitsetööstusettevõtete suure huvi korral) REP-i menetlust eelvalikualade Aidu ja Piirsalu osas. Kaitseministeerium on välja selgitanud Piirsalu ja Aidu alade kasutuselevõtmise vajaduse (vt korralduse p. 3.1) ning täpsustanud mõlema ala puhul kavandatavat tegevust ja planeeringulahendust, viinud läbi vajalikud täiendavad uuringud ja mõjude hindamise ning töötanud välja

³⁸ Hendrikson & Ko OÜ „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine. Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise programm“. Tallinn-Tartu 2024, ptk 4, lk 13. Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/et/planeeringud/kaitsetoostuspark>.

projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused (vt korralduse p. 3.5.2). Arvestades, et pärast avalikke arutelusid on tekkinud võimalus Aidu ala suurendada ca 50 ha võrra, mis tingib planeeringu põhilahenduse muutmise Aidu osas ja täiendava mõjude hindamise, on Piirsalu alal kaitsetööstuspargi kiireks väljaarendamiseks põhjendatud REP kehtestada asukoha eelvaliku alusel osaliselt ehk antud juhul Piirsalu ala osas. REP-i menetlus Aidu ala osas jätkub vastavalt PlanS-is toodud REP-i eelvaliku etapi sätetele, muu hulgas kooskõlastatakse REP-i materjalid uuesti asjaomaste asutustega ja viiakse läbi avalik väljapanek.

Piirsalu ala menetluse jätkamisel on kavandatavat tegevust võrreldes REP-i põhjaruandes hinnatud lahendusega täpsustatud. Piirsalu alale kavandatakse lõhkeainete tootmisega seotud tootmiskompleks ning alale ei kavandata lõhkeaine katseplatsi. Samuti on täpsustatud kaitsetööstuspargi ala piiri. Seetõttu erineb praegu kehtestatav planeeringulahendus põhjaruandes Piirsalu ala kohta hinnatud maksimaalsest tegevusmahust ning täiendav mõjude hindamine on läbi viidud täpsustatud kavandatavast tegevusest lähtudes. Punktis 3.3.2 kirjeldatud täiendavate uuringute ja mõjude hindamise tulemusel ei tuvastatud selliseid mõjusid ega muid asjaolusid, mis määratud keskkonnameetmete ja planeeringutingimuste rakendamisel välistaksid Piirsalu ala kasutamise kavandatud tegevuseks. Täiendava hindamise tulemusel on võrreldes põhjaruandes esitatud hinnanguga täpsustunud eelkõige kavandatava tegevuse mõju linnustikule ja metsisele, mürale, pinna- ja põhjaveele ning Natura 2000 aladele. Hindamise tulemustest lähtudes on planeeringulahendust täpsustatud ning määratud vajalikud vältimis-, leevendus-, kompensatsiooni- ja seiremeetmed. Eeltoodut ning kaitsetööstuspargi rajamise riiklikku huvi arvestades on põhjendatud kehtestada käesoleva korraldusega kaitsetööstuspargi REP osaliselt Piirsalu ala osas ning jätkata Aidu ala osas eelvaliku etapi menetlust, misjärel kehtestab Vabariigi Valitsus REP-i Aidu ala osas eraldi korraldusega.

3.4. Detailse lahenduse koostamisest loobumine Piirsalu alal

PlanS § 27¹ lõige 1 annab õiguse loobuda detailse lahenduse koostamisest, kui puuduvad välistavad tegurid riigi eriplaneeringuga kavandatava ehitise edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvalikus on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused. Oluline on siinkohal, et täidetud peavad olema mõlemad sättes toodud tingimused.

PlanS § 27¹ lõige 2¹ sätestab, et detailse lahenduse koostamisest loobumisel käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhul määratakse kavandatava ehitise maakasutus- ja ehitistingimused ning lahendatakse muud käesoleva seaduse § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapis. Asjakohasuse hindamisel lähtutakse planeeringu eesmärgist ja planeeringuga kavandatava ehitise iseloomust. Seega, et loobuda REP-i detailse lahenduse koostamisest, lahendatakse asukoha eelvaliku etapis asjakohased PlanS § 126 lõikes 1 sätestatud ülesanded, mida tavaliselt lahendatakse detailplaneeringuga (näiteks planeeringuala kruntideks jaotamine, krundi ehitusõiguse määramine jms). Detailse lahenduse koostamisest on võimalik loobuda, kui suure riikliku huviga ehitisele on leitud sobiv asukoht ja selle kavandamise varases etapis on olemas piisav

teave, et anda välja projekteerimistingimused. See tähendab, et asukoha eelvaliku raames on tehtud piisavas mahus asjakohaseid uuringuid, mis võimaldavad järeldada, et leitud alal puuduvad eelkõige konfliktid inimasulate, tehnilise taristu ning keskkonnakaitsega tervikuna. Asukoha eelvalik peab sellisel juhul sisaldama analüüsi, mille põhjal on võimalik järeldada, et REP-i objektiks oleva ehitise saab leitud sobivasse asukohta rajada. REP-i asukoha eelvalikus määratavad projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused peavad olema piisavad, et määrata projekteerimistingimustega ehitiste täpne asukoht, samuti ehitusseadustiku (edaspidi *EhS*) § 26 lõikes 4 esitatud muud tingimused³⁹.

Piirsalu ala osas on pärast korralduse nr 151 andmist kavandatavat tegevust täpsustatud ning tehtud täiendavad uuringud ja mõjude hindamine. Nende tulemusi on käsitletud käesoleva korralduse punktis 3.3.2. Mõjude hindamise aruande täiendus (koos põhiaruandega) loob aluse REP-i lahenduse kehtestamiseks Piirsalu alal ning edasiseks projekteerimiseks ja otsuste tegemiseks, tagades, et keskkonnamõjud on piisavalt hinnatud ning nende vältimiseks või leevendamiseks on vajalikud meetmed määratletud⁴⁰.

Kokkuvõtte keskkonnameetmetest ja seirest on mõjude hindamise aruande täienduse peatükis 3. Samuti on mõjude hindamise soovitusel ja meetmed sisse viidud projekteerimistingimuste aluseks olevatesse tingimustesse (asukoha eelvaliku täiendus, peatükk 4)⁴¹. Metsise elupaigale avalduva mõju leevendamiseks koostati kompensatsioonimeetmete kava⁴². Kompensatsioonimeetmete kava on mõjude hindamise aruande täienduse lisa 3, millega on saanud Kliimaministeerium ja Keskkonnaamet tutvuda kooskõlastamise ja arvamuse avaldamise etapis ning on selle koos teiste REP-i dokumentidega kooskõlastanud. Projekteerimistingimusi ja ehituslube menetledes ning andes tuleb arvestada asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 nimetatud tingimustega. Samuti tuleb kaitsetööstuspargi rajamisel ja käitamisel arvestada mõjude hindamise aruande täienduse peatükis 3 toodud kohustuslike keskkonnameetmete ja seirevajadusega ning vastavalt võimalusele soovituslike keskkonnameetmetega.

Piirsalu ala asukoha eelvaliku täienduses on välja töötatud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused, mida tuleb arvestada projekteerimistingimusi ja ehituslube menetledes ning andes. Asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 on määratud kavandatava tegevuse edasiseks projekteerimiseks vajalikud maakasutus- ja ehitustingimused ning lahendatud muud PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Tingimustega käsitletakse muu hulgas kruntide moodustamist ja hoonestusalasid, ehitusõigust, juurdepääsu ja liikluskorraldust, ehitiste arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi, tehnovõrke ja -rajatise, tuleohutust, haljastust ning asjakohaseid keskkonnatingimusi. Kokkuvõtte

³⁹ 696 SE II Muudatusettepanekute loetelu elektrituruseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu teiseks lugemiseks, lk 25. Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2ad3cffe-ed19-4c4c-b456-1a77f9bf0ac3>.

⁴⁰ Mõjude hindamise aruande täiendus, ptk 4.

⁴¹ Asukoha eelvaliku täiendus, ptk 3.

⁴² „Kompensatsioonimeetmete kava koostamine kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu Piirsalu eelvalikualal metsisele avalduvate mõjude kompenseerimiseks“. Asutusesiseseks kasutamiseks.

projekteerimistingimuste andmise aluseks olevatest tingimustest on toodud käesoleva korralduse punktis 3.5.2.

Seega on Piirsalu ala puhul täidetud mõlemad PlanS § 27¹ lõikes 1 sätestatud eeldused: täiendavate uuringute ja mõjude hindamise tulemusel puuduvad välistavad tegurid kaitsetööstuspargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvalikus on määratud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused.

Kaitsetööstuspargi kiire rajamine on jätkuvalt oluline Eesti kaitsevõime ja julgeoleku seisukohalt. Detailse lahenduse koostamine pikendaks REP-i menetlust, kuigi Piirsalu ala sobivuse hindamiseks vajalikud uuringud ja mõjude hindamine on tehtud ning edasiseks projekteerimiseks vajalikud tingimused on määratud. Detailse lahenduse koostamisest loobumisel jõutakse kavandatava kaitsetööstuspargi rajamiseni Kaitseministeeriumi poolt plaanitud ajaraamis ning see aitab kaasa Eesti julgeoleku tagamisele. Kaitseministeerium plaanib Piirsalu kaitsetööstusparki riigi äriühingu Hexest Materials AS lõhkeainetehast. Riik on omanikuna seadnud Hexest Materials AS-ile eesmärgiks alustada lõhkeaine tootmisega 2028. aastal. Seda eesmärki on võimalik täita eeldusel, et REP Piirsalu alal kehtestatakse asukoha eelvaliku alusel.

Detailse lahenduse koostamisest loobumine ei tähenda, et avalikkuse kaasamise määr väheneks. REP-i asukoha eelvaliku etapis on planeeringu koostamise korraldajal kohustus lahendada PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded ehk sellises täpsusastmes, mis on nõutud detailplaneeringus. Seega on avalikkus vastavalt PlanS-ile olnud kaasatud asukoha eelvaliku protsessi, kus on olnud võimalik tutvuda põhjaruandega, mõjude hindamise aruande täienduse ja asukoha eelvaliku täiendusega ning esitada nende osas arvamusi. Samuti kaasatakse ka projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluses puudutatud isikuid, asutusi ja avalikkust ning kaalutakse kõiki asjaolusid.

Eeltoodule tuginedes on põhjendatud ja võimalik loobuda eelvalikualadel Piirsalu ala osas detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada kaitsetööstuspargi REP Piirsalu ala osas asukoha eelvaliku alusel.

3.5. Projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused ja planeeringu elluviimine

3.5.1. Projekteerimistingimuste andmisest ja planeeringu elluviimisest

PlanS § 27¹ lõike 4 kohaselt on asukoha eelvaliku alusel kehtestatud riigi eriplaneering projekteerimistingimuste andmise alus. EhS § 28 lõike 2 kohaselt jätkub sellisel juhul ehitise kavandamine Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poolt projekteerimistingimuste väljastamisega.

EhS § 26¹ lõigete 1 ja 2 kohaselt lähtutakse asukoha eelvaliku alusel kehtestatud riigi eriplaneeringu alusel rajatavate ehitiste ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimuste andmisel EhS § 26 lõike 3 punktide 2 ja 4 ning määratakse EhS § 26 lõikes 4 nimetatud

tingimused. EhS § 26 lõike 3 punktide 2 ja 4 kohaselt arvestatakse projekteerimistingimuste andmisel, et projekteerimistingimuste andmine ei oleks vastuolus õigusaktide, isikute õiguste või avaliku huviga ning muinsuskaitse eritingimusi, kui need on nõutavad muinsuskaitseseaduse kohaselt. EhS § 26 lõige 4 loetleb näitajad, mida projekteerimistingimustega asjakohasel juhul määratakse (muu hulgas hoonete suurim lubatud arv maa-alal, asukoht, kõrgus, lubatud suurim ehitisealune pind jms).

Asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 on toodud projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused Piirsalu ala kohta. REP-i asukoha eelvalikus sätestatavad projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused antakse täpsusastmes, mis võimaldab määrata projekteerimistingimustega ehitiste täpse asukoha, samuti EhS § 26 lõikes 4 esitatud muud tingimused. Selle tagamiseks määratakse asukoha eelvalikus tingimused arvestades nii EhS § 26 lõiget 4 kui PlanS § 126 lõiget 1. PlanS § 126 lõike 1 ülesannetest lahendatakse asjakohased⁴³.

Projekteerimistingimuste andmise menetluses on kohustus järgida asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 toodud tingimusi. Arvestades, et asukoha eelvaliku täiendus on käesoleva korralduse lahutamatuks osaks, ei ole põhjendatud asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 toodut käesolevas korralduses täies mahus välja tuua. Alljärgnevas alapunktis kirjeldatakse ülevaatlikult peamisi Piirsalu ala projekteerimistingimuste andmise aluseks olevaid tingimusi. Nagu juba eespool on mainitud, siis need keskkonnameetmed, millega tuleb kaitsetööstuspargi projekteerimisel arvestada, on samuti integreeritud projekteerimistingimuste aluseks olevatesse tingimustesse. Täiendavad meetmed ja soovitused, millega tuleb kaitsetööstuspargi rajamisel ja käitamisel arvestada, on toodud mõjude hindamise aruande täienduse peatükis 3.

Asukoha eelvaliku täienduse peatükis 5 on esitatud planeeringu elluviimise tingimused, millest tuleb kaitsetööstuspargi edasisel arendamisel lähtuda

3.5.2. Piirsalu ala

Asukoha eelvaliku täienduse peatükis 4 on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused Piirsalu ala kohta. Peatükk hõlmab kruntideks jaotamist, kruntide hoonetusala määramist, kruntide ehitusõiguse määramist, avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha määramist ja liikluskorralduse põhimõtteid, ehitiste arhitektuurilisi ja kujunduslikke ning ehituslikke tingimusi, haljastust ja heakorda ning piirdeaedu, tehnovõrkude ja rajatiste asukohti, tuletõrje veevarustust ja tuleohutuse tagamist ning kujasid, kuritegevuse riske vähendavaid tingimusi, keskkonnatingimusi (müra ja vibratsioon, maavarad, jäätmed, välisõhk, radoon, loomulik valgustus, energiatõhusus, tegevus Lepaste oja kalda piirangu- ja ehituskeeluvööndis ja Piirsalu jõe kalda piiranguvööndis, ohtlikud ained ja avariiliste juhtumite hindamine, seiremeetmed), servituudi seadmise vajadust, ehitusuuringu tegemise vajadust.

Järgnevalt on toodud kokkuvõtlikult põhilised tingimused:

⁴³ Aruande ptk 7.2.

1. Kaitsetööstuspargile vajalik ala kavandatakse riigikaitsemaa sihtotstarbega Kõuemarku (68001:003:0278) ja Tuulemarku (68001:003:0274) maaüksustele, millest moodustatakse kaitsetööstuspargile üks krunt. Lisaks moodustatakse kaitsetööstuspargi alast välja jääval alal kokku 3 krunti, sh üks transpordimaa krunt, millega tagatakse ligipääs Tormimarku maaüksusel paiknevale Kaitseliidu Piirsalu lasketiirule. Piirsalu alale kavandatakse lõhkeainete tootmisega seotud tootmiskompleks. Alale kavandatakse lõhkeainete tootmiseks vajalikud hooned, kemikaalide ja lõhkematerjalide hoidlad ning tootmiskompleksi toimimiseks vajalikud abihooned, tehnovõrgud, teed ja muud rajatised. Piirsalu alale lõhkeaine katseplatsi ei kavandata.
2. Projekteerimisel tuleb ehitiste ja neid teenindavate rajatiste asukoha määramisel arvestada õigusaktidest tulenevate ohutusnõuetega. Lõhkeainet käitlevate või hoidvate ehitiste paigutamisel tuleb tagada nõutavad ohutud kaugused. Kaitsetööstuspargis tegutseva ettevõtte puhul tuleb määrata ettevõtte ohtlikkuse kategooria ning asjakohasel juhul määrata riskianalüüsi alusel ettevõtte ohuala ulatus.
3. Hoonestuse, teede, tehnovõrkude ja muude rajatiste kavandamisel tuleb arvestada ala looduslike tingimuste ning keskkonnakaitselistest piirangutega ja säilitada võimaluse piires olemasolevat kõrghaljastust, arvestades samal ajal ehitistele ja nende ohutusele esitatavaid nõudeid.
4. Piirsalu ala kuivenduse lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada Mustjärve raba loodusala veerežiimi säilitamise vajadusega. Mustjärve raba loodusalale lähemal kui 150 m ei tohi rajada uusi kraave ega drenaaži ega rekonstrueerida olemasolevaid kraave. Vajaduse korral tuleb selles vööndis ehitiste ja rajatiste jaoks sobivate tingimuste saavutamiseks kasutada muid tehnilisi lahendusi. Kui nimetatud tingimusest soovitakse kõrvale kalduda, tuleb hinnata kavandatava lahenduse mõju Natura 2000 alale.
5. Projekteerimisel tuleb arvestada asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise käigus määratud põhja- ja pinnavee kaitse, müra, välisõhu, jäätmekäitluse ja muude keskkonnatingimustega ning rakendada mõjude hindamise aruande täienduses ette nähtud vältimis- ja leevendusmeetmeid ning seiremeetmeid.

3.6. Kohaliku omavalitsuse üksuse õiguste riive

PlanS § 10 lõike 2 kohaselt peab riiklikku huvi väljendav planeering lähtuma riiklikest huvidest, arvestades võimaluse korral kohalikke huve ja vajadusi. Kuna vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikele 1 on kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks korraldada vallas või linnas muu hulgas ka ruumilist planeerimist, siis riivab REP-i kehtestamine kohaliku omavalitsuse üksuse planeerimisautonoomiat. Vastavalt eespool toodule ja tulenevalt PlanS § 27 lõikest 1 on REP-i koostamine antud juhul õigustatud. Kaitsetööstuspargi planeerimine on PlanS § 27 lõigete 1 ja 3 kohaselt REP-i objekt, sest planeeringu eesmärk on rajada olulise ruumilise mõjuga objekt, millega väljendatakse maakonnaüleseid huve ning mille asukoha valiku ja toimimise vastu on suur riiklik huvi. Piirsalu ala osas REP-i kehtestamise eesmärk ja riigi huvi on kirjeldatud korralduse punktis 3.1.

Piirsalu ala asub Kõuemarku (68001:003:0278) ja Tuulemarku (68001:003:0274) maaüksustel. Piirsalu alal kehtivad Riigihalduse ministri 22. märtsi 2018. a käskkirjaga nr 1.1-4/70

kehtestatud „Lääne maakonnaplaneering 2030+“⁴⁴, Lääne-Nigula Vallavolikogu 18. augusti 2022. a otsusega nr 1-3/22-36 kehtestatud „Lääne-Nigula valla üldplaneering“⁴⁵ ning Lääne-Nigula Vallavolikogu 21. aprilli 2016. a otsusega nr 11 kehtestatud „Kaitseväge ja Kaitseliidu Piirsalu Baasi ala detailplaneering“⁴⁶. Lääne-Nigula valla üldplaneeringus on Piirsalu ala määratud riigikaitsemaaks. REP-i kehtestamisel peatub PlanS § 53 lõike 2 kohaselt varem kehtestatud planeeringu või selle osa kehtivus REP-iga hõlmatud osas ning selles ulatuses asendab REP varem kehtestatud planeeringut.

REP-i asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse kooskõlastamise ja arvamuse avaldamise etapis esitas arvamuse Lääne-Nigula Vallavolikogu (edaspidi *vallavolikogu*). Esitatud aramus ei kajastu mõjude hindamise aruande täienduse lisa 8 koondtabelis, kuna Lääne-Nigula vald esitas arvamuse peale koondtabeli koostamist (s.o 18. juunil 2026. a). Lääne-Nigula valla 18. juuni 2026. a kiri⁴⁷ ja Kaitseministeeriumi vastuskiri⁴⁸ sellele on kättesaadavad Kaitseministeeriumi dokumendiregistris.

Vallavolikogu toetas kaitsetööstuspargi REP-i menetluse jätkamist Piirsalu alal, esitades seejuures ettepanekuid kohalike huvide arvestamiseks. Esitatud arvamused puudutasid eelkõige liikluskootmust ja teede seisukorda, elektri- ja sidevarustust, müra ja keskkonnamõjusid, põhjavee seiret, mõjupiirkonna puur- ja salvkaevude seiret ja avapõletamist, piirkonnas väljakujunenud tegevusalade säilimist, varjumisvõimalusi ning kaitsetööstuspargi ümbruses metsa säilitamist. Vallavolikogu toetas ka Piirsalu piirkonna ühispöördumises esitatud ettepanekute arvestamist. Alljärgnevalt on kokkuvõtlikult esitatud vallavolikogu olulisemad seisukohad ja selgitused nende arvestamise kohta:

- 1) Liikluskootmuse suurenemise tõttu tegi vallavolikogu ettepaneku rekonstrueerida kaitsetööstuspargi rajamise käigus Baasi tee ja riigitee nr 16151 Risti–Kuijõe ning rajada Piirsalu küla tiheasustusalale kergliiklustee. Ettepanekuga on arvestatud osaliselt. Kaitseministeerium rekonstrueerib Baasi tee ning toetab Lääne-Nigula valda kergliiklustee rajamisel Risti–Kuijõe maanteele Piirsalu küla tiheasustusalal. Planeeringusse on lisatud tingimused ehitusaegsete massvedude korraldamiseks ja nende tõttu kahjustatud teekatte taastamiseks ning planeeringuala ühendamiseks kasutatava riigitee nr 16151 ristmiku asfalteerimiseks. Kliimaministeeriumi selgituse kohaselt ei ole riigitee nr 16151 rekonstrueerimisobjektide pingereas, sest tee kandevõime vastab tänasele liikluskootmusele. Transpordiameti hinnangu kohaselt ei muudaks ka mõningane liikluskootmuse kasv tee projekteerimismõõtude seisukohast teelõigu toimivust ega tooks iseenesest kaasa rekonstrueerimise vajadust.⁴⁹ Tee algusosas teostati pindamine 2022. aastal ning lõpuosas 2017. aastal. Tee lõpuosa korduvpidamine on kavandatud 2027. aastaks.

⁴⁴ Kättesaadav: <https://www.riigiplaneering.ee/laane-maakonnaplaneering-2030>.

⁴⁵ Kättesaadav: <https://www.laanenigula.ee/ehitus-transport-keskkond/planeerimine-ja-ehitus/uldplaneering>

⁴⁶ Kättesaadav: <https://livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/planning/30111896>.

⁴⁷ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18784723>.

⁴⁸ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18846532>.

⁴⁹ Kliimaministeeriumi vastuskiri 20.07.2026 nr 19-28/26/2611-2 Lääne-Nigula vallavalitsuse kirjale 07.07.2026 nr 4-7/26-1220-1. Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18883324>. Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18883324>

- 2) Vallavolikogu rõhutas, et projekteerimisel tuleb arvestada elektri-, side- ja internetiühenduse stabiilsusega ning tagada, et pargi tegevus ei mõjutaks negatiivselt piirkonna elektrivarustust või side- ja internetiühendust. Ettepanekuga on arvestatud ning kaitsetööstuspargi projekteerimisel tagatakse pargi toimimiseks vajalik elektri- ja sidesideühenduse kvaliteet ja kriitiliste ohutussüsteemide toimimine elektrikatkestuse korral. Piirsalu suunale rajatavad täiendavad elektrivõimsused tugevdavad ühtlasi piirkonna elektrivõrku ning kaitsetööstuspargi tegevus ei vähenda piirkonna elektri- ega sideühenduste kvaliteeti.
- 3) Vallavolikogu rõhutas keskkonna- ja müranõuete järgimise vajadust, tegi ettepaneku mõõta ja dokumenteerida kaitsetööstuspargi mõjutsoonis asuvate puur- ja salvkaevude veetaset ja veekvaliteeti ning eelistada avapõletamisele kinnist tehnoloogiat koos suitsugaaside puhastamisega. REP-i dokumentides on ette nähtud, et tootmiskompleks peab vastama kehtivatele keskkonna- ja müranõuetele ning käitise projekteerimisel, ehitamisel ja käitamisel tuleb rakendada parimat võimalikku tehnikat. Põhjavee mõju hindamiseks tehti eraldi põhjaveeuuring ning mõjude hindamise aruande täienduses määrati põhjavee seiremeetmed (vt lisaks korralduse p 3.3.2.). Lisaks mõjude hindamises toodud seiremeetmetele viib lõhkeainetehase arendaja läbi täiendava tööstuspargi lähipiirkonna joogivee võtmiseks kasutatavate või joogiveeks sobivate puur- ja salvkaevude korduva seire veetaseme ja –kvaliteedi määramiseks. Seirataivate kaevude valik lepatakse kokku koostöös kogukonna ja vallaga, arvestades põhjavee ekspertide soovitusi. Lõhkeainetehase arendaja on planeerinud ja eelarvesse lisanud spetsiaalsete põletusseadmete kasutamise, avapõletamist kasutatakse ainult erandolukorras, st avapõletamise vajadus on viidud miinimumini.
- 4) Vallavolikogu rõhutas, et kaitsetööstuspargi tegevus ei tohi takistada Risti osavallas seni väljakujunenud tegevusalasid. Selle põhimõttega on nõustatud. Mõjude hindamisel käsitleti mõju piirkondlikule arengule, ettevõtluskeskkonnale, tööhõivele, turismile, maakasutusele, põllu- ja metsamajandusele ning liikuvusele. Mõjude hindamise aruande täienduses ei tuvastatud, et planeeringulahenduse elluviimine takistaks Risti osavallas väljakujunenud tegevusalade jätkumist.
- 5) Vallavolikogu tegi ettepaneku toetada riigi poolt varjumiskohtade korrastamist ja rajamist Piirsalu ja Risti piirkonnas. Kaitseministeerium on otsustanud toetada Piirsalu kerksuskeskuse ja/või Piirsalu avaliku varjumiskoha rajamise toetamist koostöös Lääne-Nigula vallaga.
- 6) Vallavolikogu tegi ettepaneku vältida kaitsetööstuspargi välispiirdest ligikaudu 500 m ulatuses riigimetsas lageraiet. Ettepanekuga on planeeringulahenduses arvestatud osaliselt. Mõjude hindamise aruande täienduses on soovitatud säilitada metsa kaitsetööstuspargi territooriumil ja selle ümbruses võimalikult suures ulatuses, muu hulgas visuaalse mõju leevendamiseks. REP-iga ei ole siiski võimalik kehtestada väljaspool planeeringuala paiknevale riigimetsale 500 m ulatuses lageraie keeldu, mistõttu saab planeeringus metsa majandamise kohta väljaspool planeeringuala anda üksnes soovitusi. Planeeringu elluviimise tingimustesse on lisatud soovitus arendajale

teha metsa säilitamise osas koostööd kohaliku omavalitsuse üksuse ja riigimetsa majandaja Riigimetsa Majandamise Keskusega⁵⁰.

Vallavolikogu toetas lisaks Piirsalu piirkonna ühispöördumises esitatud täpsustavate ettepanekute arvestamist planeeringulahenduse väljatöötamisel ja mõjude hindamisel. Kaitseministeerium selgitas, et ühispöördumises tõstatatud küsimustele vastati eraldi 19. juuni 2026. a kirjaga nr 2-2/26/43-2⁵¹. Pöördumises tõstatatud teemad olid valdavalt REP-i materjalides juba käsitletud ning vajalikud uuringud ja hinnangud tehtud.

Lisaks tegi ka avaliku väljapaneku ajal Lääne-Nigula Vallavalitsus ettepaneku⁵² ühiselt nii Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile kui ka Kaitseministeeriumile kavandada riigitee nr 16151 Risti–Kuijõe rekonstrueerimine ning rajada Risti ja Piirsalu vahele kergliiklustee. Kliimaministeerium vastas kirjale 20. juulil 2026. a. Vastuskirjas esitatud selgitused on kokkuvõtlikult kajastatud eespool vallavolikogu ettepanekute juures (ettepanek nr 1).

Vallavolikogu esitatud ettepanekuid on REP-i menetluses kaalutud ning nendega on võimaluse piires arvestatud. Vallavolikogu ettepanekutest lähtudes on muu hulgas täpsustatud kavandatud täiendavaid meetmeid liiklus- ja taristuküsimuste ning keskkonnamõjudega seotud küsimuste lahendamiseks. Kaitseministeerium on väljendanud valmisolekut toetada koostöös Lääne-Nigula vallaga Piirsalu piirkonda kerksuskeskuse ja/või avaliku varjumiskoha rajamist. Seega on REP-i menetluses Lääne-Nigula valla kohalikke huve ja vajadusi kaalutud ning vallavolikogu esitatud ettepanekuid on võimaluse piires planeeringulahenduses ja selle elluviimise tingimustes arvestatud.

3.7. Asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse avalik väljapanek ja avalikud arutelud, esitatud arvamused ja nendega arvestamine

Ajavahemikul 26. juunist kuni 26. juulini 2026. a toimus asukoha eelvaliku täienduse ja mõjude hindamise aruande täienduse avalik väljapanek Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas. Avaliku väljapaneku ajal oli igal isikul õigus esitada REP-i dokumentide kohta arvamust. Avaliku väljapaneku ajal laekus kokku nii Aidu kui Piirsalu ala osas 30 arvamuskirja. Piirsalu ala osas esitasid arvamusi Kliimaministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus, Terviseamet, MTÜ Päriseit Siin, MTÜ Piirsalu Küla Selts ja Piirsalu kogukonna liikmed, Keskkonnaamet, MTÜ Hoiame Loodust ning 25 eraisikut. Avalikul väljapanekul esitatud arvamused ning Kaitseministeeriumi seisukohad on üksikasjalikult toodud mõjude hindamise aruande täienduse lisas 9 koondtabelina, mis on ka kättesaadav Kaitseministeeriumi veebilehel⁵³. Peamised teemad, mille osas arvamusi esitati seoses Piirsalu alaga, olid: põhjavesi ja kaevud, Piirsalu jõe seisund, lõhkeaine jääkide hävitamine avapõletamise teel ja heitmed, asukohavalik ja menetlus,

⁵⁰ Asukoha eelvaliku täiendus, ptk 5.

⁵¹ Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18782098>

⁵² Kättesaadav: <https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18855931>.

Kättesaadav:

<https://adr.rik.ee/kaitseministeerium/dokument/18855931>

⁵³ Kättesaadav: <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark>.

müra ja vibratsioon, ohutus, liiklus ja teed, loodusväärtused, jääkreostus, kinnisvara väärtus, koosmõju teiste arendustega. Arvamustes tõstatatud põhja- ja pinnavee, jäätmekäitluse ja avapõletamise, müra ja vibratsiooni, kavandatava tegevuse ja tehnoloogia, asukohavaliku ja menetluse, suurõnnetuse ja avarii, pääste ja varjumise, liikluse, jääkreostuse, kinnisvara väärtuse ning kumulatiivsete mõjude küsimustele on Kaitseministeerium andnud täiendavad temaatilised selgitused avaliku väljapaneku arvamuste koondtabeli lõpus. Alljärgnevalt on välja toodud kokkuvõtlikult esitatud arvamused ning selgitused nendega arvestamise kohta.

Kliimaministeerium esitas ettepanekud, mis olid seotud Aidu alaga. Kaitseministeerium arvestas ettepanekutega ning KSH aruande tingimustesse viidi sisse vajalikud täpsustused (millest üks üldisem seiretingimuste täpsustus puudutas ka Piirsalu ala).

Riigimetsa Majandamise Keskus juhtis muu hulgas tähelepanu metsisele kavandatud kompensatsioonimeetmete mõjust riigimetsa majandamise võimalustele ja sellest tulenevale majanduslikule mõjule. Ettepanekuga arvestati osaliselt ning mõjude hindamise aruande täienduse peatükki 2.4.4. täiendati kompensatsioonimeetmete mõjuga metsamajandamisele, kirjeldades kavandatavate piirangute ulatust ja nendest tulenevat metsamajandamise võimaluste vähenemist. Ettepanekuga hõlmata kompensatsioonialadesse ka eramaid ei arvestatud, kuna kompensatsioonimeetmed kavandatakse riigimaale.

Terviseamet esitas täpsustavaid märkusi planeeringudokumentide kohta. Ettepanekutega arvestati muu hulgas vibratsiooni mõju hindamist käsitlevate õigusaktiivide ühtlustamisel ning planeeringu sõnastuse täpsustamisel.

Keskkonnaamet esitas Piirsalu ala kohta märkusi eelkõige välisõhu, metsise kaitse ja kompensatsioonimeetmete, veerežiimi, juurdepääsude, jääkreostuse ning keskkonnalubade kohta. Keskkonnaameti ettepanekute põhjal täiendati ja korrigeeriti asukoha eelvaliku täiendust ja mõjude hindamise aruande täiendust muu hulgas selliselt, et Kõuemaru kinnistu piires nähakse metsise elupaiga seisundi parandamiseks ette kraavide sulgemine kohustusliku keskkonnameetmena, metsise kompensatsioonialadest arvati välja eramaad ning täpsustati kompensatsioonimeetmete kava. Samuti lisati põhjapoolse juurdepääsu rajamiseks tingimused haljastuse osas ning täpsustati keskkonna- või kompleksloa ja jääkreostuse käsitlemist. Keskkonnaameti ettepanekuga, millega soovitati määrata juba REP-i etapis täiendavad meetmed atsetooni heite vähendamiseks, ei arvestatud, kuna hajumisarvutuste kohaselt piirväärtust ei ületata ning heiteallikate täpsed asukohad ja vajaduse korral saab täiendavaid tingimusi meetmete osas määrata Keskkonnaamet loamenetluse käigus.

MTÜ Pärise Siin, MTÜ Piirsalu Küla Selts ja Piirsalu kogukonna liikmed tegid ettepaneku jätta Piirsalu eelvalikuala REP-i asukohavalikust välja või peatada asukohaotsuse tegemine. Arvamuses seati muu hulgas kahtluse alla Piirsalu ala kasutuselevõtmise vajaduse piisav põhjendatus, kavandatava tegevuse ja tehnoloogia piisav täpsus, asukoha eelvaliku alusel planeeringu kehtestamise põhjendatus ning läbiviidud uuringute piisavus. Samuti tõstatati küsimusi seoses põhja- ja pinnaveega, Piirsalu jõega, avapõletamisega, välisõhu ja müraga, suurõnnetuse ja avarii riskidega, päästevõime ja varjumisega, metsise ja teiste loodusväärtustega, kumulatiivsete mõjudega, liiklusega, kinnisvara väärtusega ning seire ja

võimalike kahjude hüvitamisega. Esitatud ettepanekud võeti teadmiseks. Kavandatavat tegevust on võrreldes põhiaruandega täpsustatud ning mõjude hindamise aruandes on hinnatud konkreetse lõhkeainete tootmisega seotud tootmiskompleksi mõju. Erinevalt põhiaruandes hinnatud lahendusest ei kavandata Piirsalu alale katseplatsi. Täiendava hindamise tulemusel ei tuvastatud mõju, mis seatud tingimuste ja keskkonnameetmete rakendamisel välistaks Piirsalu ala kasutamise kavandatud tegevuseks. Samuti ei peetud vajalikuks planeeringu detailse lahenduse etapi läbimist, kuna asukoha eelvalikus on määratud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused ning edasine tehniline lahendus täpsustatakse projekteerimise ja loamenetluste käigus. Kaitseministeeriumi põhjalikud selgitused esitatud ettepanekutele on koondtabelis lisa 9.

MTÜ Hoiame Loodust ning mitmed eraisikud ei pidanud Piirsalu ala lõhkeainetehase rajamiseks sobivaks ning väljendasid eelkõige muret kavandatava tegevuse mõju pärast kohalike elanike tervisele ja elukeskkonnale, joogiveele ja Piirsalu jõe, looduskeskkonnale ja metsisele, samuti avapõletamise, õhusaaste, müra, liikluskoormuse, õnnetusrisi ja kinnisvara väärtuse pärast. Arvamustes sooviti muu hulgas ulatuslikumat kohalike kaevude seiret, avapõletamise välistamist, täiendavaid loodusuuringuid ja kumulatiivsete mõjude hindamist ning elanikkonna kaitseks täiendavate meetmete rakendamist. Kokkuvõtlikult selgitab Vabariigi Valitsus, et mõjusid on hinnatud põhjalikult. Täpsustatud planeeringulahenduse kohta tehtud täiendavad uuringud ja mõjude hindamine ei ole tuvastanud mõju, mis välistaks Piirsalu ala kasutamise kavandatud tegevuseks, kui järgitakse seatud tingimusi ja meetmeid. Esitatud arvamustes tõstatatud küsimusi on mõjude hindamisel juba käsitletud ning vastavalt mõjude hindamise tulemustele on planeeringulahenduse elluviimise tingimusi täpsustatud.

Menetluse käigus esitatud ettepanekuid ja kohaliku kogukonna tagasisidet arvestades on kavandatud täiendavaid meetmeid. Lisaks mõjude hindamise aruande täienduses vajalikuks peetud meetmetele on Kaitseministeerium otsustanud rakendada või kaaluda täiendavaid meetmeid ka küsimustes, mille puhul KSH tulemuste järgi ei ole need olulise ebasoodsa mõju vältimiseks või leevendamiseks vajalikud. Piirsalu puhul kavandatakse kinniste põletusseadmete kasutamist, avapõletamist kasutatakse ainult erandolukorras. Lisaks KSH-s ette nähtud põhjaveeseirele seiratakse täiendava ja korduva ettevaatusmeetmena kaitsetööstuspargi lähipiirkonnas asuvate joogiveena kasutatavate või joogiveeks sobivate puur- ja salvkaevude veetaset ja veekvaliteeti. Samuti on Kaitseministeerium kohaliku omavalitsuse ja kogukonna ettepanekuid arvestades otsustanud toetada koostöös Lääne-Nigula vallaga Piirsalu tiheasustusalale kergliiklustee ning Piirsalu piirkonda kerksuskeskuse ja/või avaliku varjumiskoha rajamist.

25. juulil 2026. a toimunud avaliku väljapaneku tulemuste avalikel aruteludel tutvustati eelnimetatud arvamusi ja Kaitseministeeriumi seisukohti. Lisaks vastasid Kaitseministeerium, RKIK ja REP-i koostajad aruteludel esitatud küsimustele. Avaliku väljapaneku ning avaliku arutelu tulemustest lähtuvalt tehti planeeringu dokumentides Piirsalu ala osas vajalikud muudatused. Tehtud muudatused ei muutnud REP-i Piirsalu ala põhilahendust ega toonud kaasa vajadust KSH esimese etapi aruande oluliseks muutmiseks, mistõttu ei olnud vaja neid uuesti

kooskõlastada ega korraldada uut avalikku väljapanekut ja avalikku arutelu. Avalike arutelude protokollid on aruande lisa 10.

IV. KOKKUVÕTE

Vabariigi Valitsus kaalus eespool esitatud argumente ja asjaolusid tulenevalt riigi julgeoleku huvidest ja keskkonnamõjudest, samuti arvestades kohalike huvisid, ning leiab, et kaitsetööstuspargi REP-i osaline kehtestamine Piirsalu ala osas on vajalik ja kantud avalikust huvist. Piirsalu ala kasutuselevõtt võimaldab suurendada Eestis sõjalise lõhkeaine tootmise võimekust.

Vabariigi Valitsus nõustub põhjaruandes ning Piirsalu ala kohta koostatud asukoha eelvaliku täienduses ja mõjude hindamise aruande täienduses esitatud järeldustega, et Piirsalu ala on täpsustatud planeeringulahenduse ning määratud tingimuste ja keskkonnamõjude rakendamisel sobilik kaitsetööstuspargi REP-i eesmärgi toetamiseks. Täiendava hindamise tulemusel ei ole tuvastatud selliseid asjaolusid, mis välistaksid kavandatava tegevuse elluviimise Piirsalu alal. Põhjaruandest, asukoha eelvaliku täiendusest, mõjude hindamise aruande täiendusest ja täiendavatest uuringutest nähtub, et Piirsalu ala puhul puuduvad välistavad tegurid REP-iga kavandatavate ehitiste edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku täienduses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused. Seetõttu võib PlanS § 27¹ lõike 1 alusel loobuda Piirsalu ala puhul detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada kaitsetööstuspargi REP asukoha eelvaliku alusel. Tuginedes eeltoodud põhjendustele, jätkub kaitsetööstuspargi REP-i menetlus Aidu ala osas ning käesoleva korraldusega Aidu ala kohta otsust ei tehta.

V. OTSUS

Lähtudes eeltoodust, planeerimisseaduse § 53 lõike 1 alusel ja kooskõlas sama seaduse § 27¹ lõigetega 1 ja 3 ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse §-dega 30⁶ ja 30⁹ otsustab Vabariigi Valitsus:

1. Kehtestada kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering osaliselt asukoha eelvaliku alusel Piirsalu ala osas.
2. Punktis 1 nimetatud riigi eriplaneeringu osalise kehtestamisega peatuvad tulenevalt PlanS § 53 lõikest 2 Piirsalu alal varem kehtestatud ja käesoleva korralduse punktis 3.6 nimetatud planeeringud.
3. Kaitseministeeriumil avaldada käesolev korraldus koos seletuskirja, kehtestatud planeeringu ja selle lisadega oma veebilehel ning esitada kehtestatud riigi eriplaneeringu kohta PlanS § 4¹ lõikes 6 nimetatud andmed planeeringute andmekogusse 14 päeva jooksul kehtestamisest arvates.

4. Kaitseministeeriumil korraldada riigi eriplaneeringu kehtestamisest teavitamine vastavalt PlanS § 27¹ lõikele 3 ning § 53 lõigetele 6 ja 7.

VI. VAIDLUSTAMINE

Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemise päevast arvates, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

VII. TEATAVAKS TEGEMINE

Korraldus tehakse üldiselt teatavaks Riigi Teatajas avaldamisega. Kaitseministeeriumil teha korraldus teatavaks kõigile menetlusosalistele ning teadaolevatele huvitatud ja mõjutatud isikutele, sealhulgas Lääne-Nigula vallale.

Kristen Michal
Peaminister

Keit Kasemets
Riigisekretär